

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

0010 ք. Երևան, Կառավարական տուն 1

№ 02/05.1/1051-2024

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐ-ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
ԴԱՎԻԹ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆԻՆ

Հարգելի՛ պարոն Առաքելյան,

Համաձայն «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 66-րդ և 77-րդ հոդվածների՝ Ձեզ ենք ներկայացնում՝

1) «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Հանրային ծառայության մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին», «Ներքին աուդիտի մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Բանկային գաղտնիքի մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին», «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին», «Բնակչության բժշկական օգնության և սպասարկման մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հաշվապահական հաշվառման և աուդիտորական գործունեության կարգավորման և հանրային վերահսկողության մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Պաշտոնատար անձանց գործունեության ապահովման, սպասարկման և սոցիալական երաշխիքների մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին» և «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» օրենքների նախագծերի փաթեթի (Պ-726-27.11.2023-ՖՎ-011/0) վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկությունը,

2) Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2024 թվականի հունվարի 11-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացուցիչ (հարակից զեկուցող) նշանակելու մասին» N 21 - Ա որոշումը:

Հարգանքով՝

ԱՐԱՅԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Կատարող՝ Պետրոս Քացախյան

Ազգային ժողովի հետ կապերի վարչության խորհրդական՝ կառուցվածքային ստորաբաժանումներում առանձին գործառույթներ
համակարգող

Հեռ. 010515686

Էլ փոստ՝ petros.qatsakhyan@gov.am

«ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ
ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԻՐԱ-
ՎԱԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՆԵՐՔԻՆ ԱՌԻԴԻՏԻ
ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ԲԱՆԿԱՅԻՆ
ԳԱՂՏՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»,
«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍԻՆ»
ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՊԵՏԱԿԱՆ
ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ ԶԲԱՂԵՑՆՈՂ
ԱՆՁԱՆՑ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ԲՆԱԿԶՈՒԹՅԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒ-
ԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱ-
ՍԻՆ», «ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԵՎ ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒ-
ՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԱ-
ՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆ-
ՁԱՆՑ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ, ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱ-
ԿԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»
ԵՎ «ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ-
ՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾԵՐԻ ՓԱԹԵԹԻ (Պ-726-
27.11.2023-ՖՎ-011/0) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը «Հաշվեքննիչ պալատի մասին»
օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի և
հարակից օրենքներում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու մասին օրենքների
նախագծերի փաթեթի վերաբերյալ հայտնում է հետևյալը.

1. «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ
կատարելու մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ.

1. Նախագծով և փաթեթում ընդգրկված «Հանրային ծառայության մասին» օրենքում
լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագծով Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությունը
սահմանել որպես պետական ծառայության առանձին տեսակ: Ելնելով նշված
առաջարկության հիմքում դրված նպատակադրումներից՝ անհրաժեշտ է նախագծով
հստակ սահմանել, որ քաղաքացիական ծառայություն չի իրականացվում բացառապես
Հաշվեքննիչ պալատի հաշվեքննություն իրականացնող (աուդիտորական ծառայություն)
կառուցվածքային ստորաբաժանումներում, պալատի գլխավոր քարտուղարը, աջակցող
մասնագիտական և հաշվեքննություն չիրականացնող կառուցվածքային
ստորաբաժանումների աշխատողները քաղաքացիական ծառայողներ են: Ընդ որում,

ելնելով քաղաքացիական ծառայողների իրավական վիճակի առանձնահատկությունների և գործառույթների շարունակականության ապահովման անհրաժեշտությունից՝ առաջարկում ենք նախագծի անցումային դրույթներում նախատեսել, որ հաշվեքննություն իրականացնող քաղաքացիական ծառայողները շարունակում են պաշտոնավարել մինչև Հաշվեքննիչ պալատում նոր ծառայության պաշտոնների անձնագրերի հաստատումը և օրենքով սահմանված կարգով նոր ծառայության պաշտոնների համալրումը:

2. Նախագծի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետում Կենտրոնական բանկին վերաբերող ձևակերպումը առաջարկում ենք շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ՝

«Կենտրոնական բանկի վարչական և կապիտալ ներդրումների առավելագույն սահմանաքանակը՝ հաստատված ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից»՝ Կենտրոնական բանկում հաշվեքննության առարկա դիտարկելով միայն Ազգային ժողովի կողմից հաստատված ծախսերի շրջանակում իրականացվող գործունեությունը: Ընդ որում, նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ նախագծի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ Հաշվեքննիչ պալատի պաշտոնավարող ծառայողների աուդիտորների որակավորման վերաբերյալ դրույթներն ուժի մեջ են մտնելու 2028 թվականի հունվարի 1-ին, առաջարկում ենք Հաշվեքննիչ պալատի կողմից Կենտրոնական բանկի՝ ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից հաստատված վարչական և կապիտալ ներդրումների առավելագույն սահմանաքանակի վերաբերյալ հաշվեքննություն իրականացնելու իրավասությունը ևս ուժի մեջ մտցնել 2028 թվականի հունվարի 1-ից, քանի որ թե օրենսդիրը, թե Կենտրոնական բանկի խորհուրդը սահմանել են որակավորման բարձր պահանջներ Կենտրոնական բանկի արտաքին աուդիտորի նկատմամբ, որոնք առնվազն պետք է պահպանվեն Կենտրոնական բանկի գործունեությունը հաշվեքննության ենթարկող ցանկացած անձի նկատմամբ:

3. Նախագծի 2-րդ հոդվածի 2-րդ մասը սահմանում է, որ Հաշվեքննիչ պալատ պետական մարմինը ներառում է Հաշվեքննիչ պալատը և Հաշվեքննիչ պալատ պետական հիմնարկը:

ՀՀ Սահմանադրության 198-րդ հոդվածը նախատեսում է, որ Հաշվեքննիչ պալատն անկախ պետական մարմին է, որը հանրային ֆինանսների և սեփականության ոլորտում հաշվեքննություն է իրականացնում պետական բյուջեի և համայնքային բյուջեների միջոցների, ստացած փոխառությունների ու վարկերի, պետական և համայնքային սեփականության օգտագործման օրինականության և արդյունավետության նկատմամբ:

Միաժամանակ, ՀՀ Սահմանադրության 199-րդ հոդվածը նախատեսում է դրույթներ կապված Հաշվեքննիչ պալատի կազմի և կազմավորման կարգի հետ:

Վերոգրյալը նկատի ունենալով՝ գտնում ենք, որ սույն պայմաններում Հաշվեքննիչ պալատի նախագահից և վեց անդամներից բաղկացած պալատի ու Հաշվեքննիչ պալատի՝ որպես պետական հիմնարկի, աշխատակազմի նույնացման տեսական հնարավորությունը բացակայում է:

Իսկ ինչ վերաբերում է «հաշվեքննիչ պալատ պետական հիմնարկին», ապա ենթադրվում է, որ դրա նպատակը հաշվեքննիչ պալատի աշխատակազմի գործունեության վերաբերյալ կարգավորումների նախատեսումն է, ինչի կապակցությամբ առաջարկում ենք որպես օրինակ նկատի ունենալ մյուս անկախ մարմինների հետ կապված կարգավորումները՝ հիմք ընդունելով «Կառավարչական իրավահարաբերությունների մասին» օրենքի դրույթները:

4. Նախագծի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 28-րդ կետով նախատեսվում է, որ Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողը Հաշվեքննիչ պալատում ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձն է, հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարը, աշխատողը:

Ստացվում է, որ բոլոր ծառայողները (աշխատողները) ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձինք են համարվելու, մինչդեռ «Հանրային ծառայության մասին» օրենքի 7-րդ հոդվածի համաձայն՝ ինքնավար պաշտոնը Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և (կամ) օրենքով սահմանված որոշակի ժամանակահատվածով նշանակովի կամ ընտրովի պաշտոն է: Տարընկալումից խուսափելու նպատակով անհրաժեշտ է վերանայել շաղկապների կիրառումը՝ նկատի ունենալով «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 16-րդ հոդվածի պահանջները:

5. Նախագծի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 29-րդ կետով «միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող և միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպություն»-ը սահմանվում է որպես աուդիտորական կազմակերպությունների վարկանշմամբ զբաղվող միջազգային ճանաչում ունեցող համացանցային կայքերում գրանցված կամ վարկանշված, համընդհանուր միջազգային ճանաչում ունեցող 10 խոշորագույն անկախ աուդիտորական կազմակերպություններից մեկը:

Վերոգրյալի հետ կապված հայտնում ենք, որ ՀՀ-ում աուդիտորական ծառայություններ կարող են մատուցել միայն «Աուդիտորական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված մասնագիտացված կառույցի՝ աուդիտորական կազմակերպությունների, աուդիտորների և փորձագետ հաշվապահների ռեեստրում գրանցված կազմակերպությունները: Հետևաբար, այլ երկրներում գրանցված աուդիտորական կազմակերպությունները ՀՀ-ում չեն կարող մատուցել աուդիտորական ծառայություններ:

Հաշվի առնելով վերը նշվածը՝ «միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող և միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպություն» հասկացության սահմանումը ենթակա է վերանայման:

Հստակ չէ նաև, թե ինչ համացանցային կայքերի միջոցով են որոշվելու խոշորագույն 10 աուդիտորական կազմակերպությունները:

6. Նախագծի 6-րդ հոդվածով նախատեսվում են Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի (անդամի) լիազորությունները դադարելու և դադարեցնելու հետ կապված դրույթներ, իսկ նախագծի 47-րդ հոդվածով՝ հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի պաշտոնից ազատվելու վերաբերյալ դրույթներ: Նկատի ունենալով, որ նախագծի 39-րդ հոդվածի համաձայն՝ Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողներ են հանդիսանում նաև Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը, անդամները՝ գտնում ենք, որ նախատեսված կարգավորումները կարող են տարընկալում առաջացնել: Նշված դիտարկումը վերաբերում է նաև նախագծով նախատեսված համանման այլ կարգավորումներին, ուստի հիշյալ կարգավորումներն անհրաժեշտ է վերանայել:

7. Նախագծի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 6-րդ կետի համաձայն՝ Հաշվեքննիչ պալատն ստուգում է իրականացնում իրավաբանական անձի մոտ, եթե իրավաբանական անձն իրավական ակտով կամ պայմանագրով պետական կամ համայնքային աջակցության որևէ եղանակով ստացել է միջոցներ (ներառյալ հարկային արտոնությունները)՝ միայն այդ

իրավական ակտերի կամ պայմանագրի պահանջների կատարումն ստուգելու նպատակով:

Ելնելով մասնավոր գործերին միջամտության համաչափության ապահովման անհրաժեշտությունից՝ առաջարկում ենք նախագծում որոշակիացնել «հարկային արտոնությունները» եզրույթը՝ ստուգումների շրջանակը սահմանափակելով անհատական, կոնկրետ սուբյեկտներին տրամադրված հարկային արտոնություններով, բացառելով ստուգումները տնտեսության առանձին ոլորտների (օրինակ՝ գյուղատնտեսություն, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառ) համար սահմանվող հարկային արտոնությունների դեպքերում:

8. Նախագծի 9-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսվում է, որ Հաշվեքննիչ պալատի նիստերը, որպես կանոն, հրավիրվում են ամիսը մեկ անգամ:

Նույն հոդվածի 3-րդ մասը նախատեսում է, որ Հաշվեքննիչ պալատի նիստը հրավիրվում է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի կողմից:

Առաջարկում ենք «որպես կանոն» բառերը փոխարինել «առնվազն» բառով, իսկ, նիստերի հրավիրման պարբերականության հարցն առաջարկում ենք դիտարկել նաև հերթական և արտահերթ նիստերի հրավիրման շրջանակում:

9. Նախագծի 10-րդ հոդվածի համաձայն՝ Հաշվեքննիչ պալատը հաստատում է հաշվեքննողներին աշխատանքի ընդունման չափորոշիչները, սակայն, նկատի ունենալով, որ նախագծով արդեն իսկ սահմանվում են հաշվեքննիչ պալատի ծառայողներին ներկայացվող պահանջները և նշանակելու պայմանները, գտնում ենք, որ նշված դրույթի սահմանման նպատակահարմարությունը բացակայում է:

Բացի այդ, ՀՀ Սահմանադրության 49-րդ հոդվածի համաձայն՝ յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի ընդհանուր հիմունքներով հանրային ծառայության անցնելու իրավունք: Ընդ որում, նույն հոդվածով սահմանվում է, որ հանրային ծառայության անցնելու իրավունքի մանրամասները սահմանվում են օրենքով, ուստի Հաշվեքննիչ պալատի իրավական ակտով աշխատանքի ընդունման չափորոշիչների սահմանումը խնդրահարույց է նաև սահմանադրական հիշյալ կարգավորման տեսանկյունից:

10. Նախագծի 15-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ յուրաքանչյուր տարի Հաշվեքննիչ պալատի տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններին կից հրապարակվում է դրանց վերաբերյալ աուդիտորական կազմակերպության եզրակացությունը: Սակայն, նախագծով ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ժամկետներ սահմանված չեն, ինչը կարող է ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման պահանջը դարձնել ինքնանպատակ, իսկ հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ժամանակավրեպ:

Հաշվի առնելով վերը նշվածը՝ առաջարկում ենք որպես ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման վերջնաժամկետ սահմանել հաշվետու տարվան հաջորդող տարվա հունիսի 30-ը, իսկ «աուդիտորական կազմակերպության եզրակացությունը» բառերը փոխարինել «աուդիտորական եզրակացությունը» բառերով:

11. Նախագծի 25-րդ և 29-րդ հոդվածների միջև առկա է որոշակի տարակարծություն: Մասնավորապես 29-րդ հոդվածի համաձայն՝ Հաշվեքննիչ պալատը պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունը հաստատվելուց հետո այն ներկայացնում է Կառավարություն և Ազգային ժողով, իսկ ընթացիկ եզրակացությունը ներկայացվում է հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարին: Այնինչ, 25-րդ հոդվածի

համաձայն՝ եռամսյակային հաշվեքննության իրականացման արդյունքում կազմվում է հաշվեքննության միջանկյալ հաշվետվություն՝ ընթացիկ եզրակացություն, որը ներկայացվում է Ազգային ժողովին, Կառավարությանը, ինչպես նաև վերաբերելի մասով հաշվեքննության օբյեկտներին:

12. Առաջարկում ենք քննարկել նախագծի 27-րդ հոդվածով պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացության և ընթացիկ եզրակացության նախագծերը Կառավարություն ներկայացնելու նպատակահարմարության և անհրաժեշտության հարցը:

13. Նախագծի 33-րդ հոդվածի համաձայն՝ հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձինք պարտավոր են հաշվեքննողի առաջարկած ժամկետում, որը չի կարող պակաս լինել երեք աշխատանքային օրից, տրամադրել հաշվեքննության առարկայի վերաբերյալ առկա և հասանելի ամբողջական տեղեկատվություն և փաստաթղթեր:

Առաջարկում ենք նախագծի 31-րդ հոդվածի 2-րդ մասում լրացնել դրույթ, որի համաձայն՝ հաշվեքննության օբյեկտի գործառնությունների ծավալի և տարեկան բյուջետային հատկացումների մեծությունը հաշվի առնելով՝ հաշվեքննողը պարտավոր է ողջամիտ ժամկետ տրամադրել հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձանց՝ անհրաժեշտ տեղեկատվություն և փաստաթղթեր տրամադրելու համար:

14. Նախագծի 35-րդ հոդվածով սահմանվում են Հաշվեքննիչ պալատի գործունեությունն ապահովող ֆինանսական երաշխիքները (ֆինանսավորման գործընթացը): Միաժամանակ, նույն հոդվածի 3-5-րդ մասերի համաձայն՝ Հաշվեքննիչ պալատը «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» օրենքով և Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով յուրաքանչյուր տարի կազմում և Կառավարություն է ներկայացնում առաջիկա տարվա իր բյուջետային ֆինանսավորման հայտը (ծախսերի նախահաշվի նախագիծը), որը Կառավարության կողմից ընդունվելու դեպքում ընդգրկվում է պետական բյուջեի նախագծում, իսկ առարկության դեպքում պետական բյուջեի նախագծի հետ անփոփոխ ներկայացվում է Ազգային ժողով: Ընդ որում, Կառավարությունն Ազգային ժողով և Հաշվեքննիչ պալատ է ներկայացնում նաև բյուջետային հայտի վերաբերյալ իր փոփոխությունների հիմնավորումը:

Այս համատեքստում առաջին հերթին անհրաժեշտ է նկատի ունենալ, որ Հաշվեքննիչ պալատի բյուջետային հայտի կազմման հետ կապված հարաբերությունների կարգավորումը Հաշվեքննիչ պալատի կողմից խնդրահարույց է «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» օրենքով ամրագրված միասնականության սկզբունքի տեսանկյունից, բացի այդ, գտնում ենք, որ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից ներկայացված բյուջետային հայտի վերաբերյալ Կառավարության առարկության առկայության դեպքում այն պետական բյուջեի նախագծի հետ անփոփոխ Ազգային ժողով ներկայացնելու պահանջն անհասկանալի կարգավորում է և Հաշվեքննիչ պալատի ֆինանսավորման գործընթացին առնչվող փոփոխությունների նպատակը հստակ բացահայտված չէ:

15. Նախագծի 35-րդ հոդվածի 7-րդ մասի համաձայն՝ «Հարկային մարմնում առկա տեղեկատվության հիման վրա, սույն օրենքով սահմանված որակավորման պահանջներին համապատասխանող Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների համար պետք է ապահովվի Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող՝

միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող և միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպությունների՝ ըստ համադրելի պաշտոնների միջին վարձատրությանը համապատասխան աշխատանքի վարձատրություն: Սույն մասում նշված՝ հարկային մարմնում առկա տեղեկատվությունը, Հաշվեքննիչ պալատի պահանջով, պահանջի ներկայացումից հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, հարկային մարմնի կողմից ներկայացվում է Հաշվեքննիչ պալատին:»:

Միաժամանակ Նախագծի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի 23-րդ կետում նախատեսվում է, որ Հաշվեքննիչ պալատը հաստատում է սույն օրենքի 35-րդ հոդվածի 7-րդ մասին համապատասխան Հաշվեքննիչ պալատի անդամների և այլ աշխատողների աշխատանքի վարձատրությունը:

Առաջարկվող կարգավորումը պարունակում է զգալի ռիսկեր, քանի որ բացահայտված չէ թե Հարկային մարմինն ինչ ժամանակահատվածի (ամիս, եռամսյակ, տարի կամ մի քանի տարի) համար է ներկայացնելու Հայաստանի Հանրապետությունում գործող՝ միջազգային խմբի անդամ աուդիտորական կազմակերպությունների միջին վարձատրության վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Արդյունքում հնարավոր է, որ Հարկային մարմնի կողմից ներկայացված ցուցանիշներում ներառվի որևէ աուդիտորական կազմակերպություն, որի միջին վարձատրությունը բազմիցս գերազանցի ՀՀ-ում գործող՝ միջազգային խմբի անդամ մյուս աուդիտորական կազմակերպությունների միջին վարձատրությանը, որն իր հերթին հիմք է հանդիսանալու Հաշվեքննիչ պալատի անդամների և այլ աշխատողների աշխատանքի վարձատրությունը որոշելու համար, ինչը կարող է առաջարկվող սկզբունքով հաշվարկելու դեպքում խեղաթյուրել միջինացված աշխատավարձի ցուցանիշը: Բացի այդ հարց է ծագում, թե, արդյոք, որպես հաշվարկային հիմք ընդունված աուդիտորական կազմակերպությունների միջին վարձատրության չափի նվազման միտում գրանցվելու դեպքում, Հաշվեքննիչ պալատի համար աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցները նույնպես պետք է վերահաշվարկվեն:

Հարկ է նշել, որ նախագծի 35-րդ հոդվածի 8-րդ մասի համաձայն՝ պահպանվում են նաև Հաշվեքննիչ պալատի աշխատակիցների գործող սոցիալական երաշխիքները, որոնք մասնավորապես սահմանված են պետական ծառայողների պարգևատրման աղբյուրների և չափերի մասով: Սա նույնպես քննարկման հարց է, քանի որ նախագծով նախատեսվող կարգավորումների համաձայն Հաշվեքննիչ պալատը չի ենթարկվում նույն կանոններին ինչպես մյուս պետական մարմինները, որոնց համար սոցիալական երաշխիքների ներդրումը հանդիսանում է համեմատաբար ցածր աշխատավարձերի փոխհատուցման միջոց:

Այս կապակցությամբ անհրաժեշտ ենք համարում նշել, որ նախագծին կից հիմնավորման մեջ ներկայացված չէ տեղեկատվություն՝ վերոնշյալ կարգավորումներին առնչվող միջազգային փորձի ուսումնասիրության և վերլուծության արդյունքների վերաբերյալ:

Բացի այդ, այս նախագծերի փաթեթում ներառված «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծով առաջարկվում է սահմանել նոր դրույթ, համաձայն որի Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների վարձատրությունը սահմանում է Հաշվեքննիչ պալատը՝ հիմք ընդունելով «Հաշվեքննիչ

պալատի մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված կարգավորումները» և ուժը կորցրած են ճանաչվում գործող օրենքի 1-ին հավելվածում սահմանված՝ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի և Հաշվեքննիչ պալատի անդամի հիմնական աշխատավարձի հաշվարկման գործակիցները:

Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների վարձատրությանը վերաբերող առաջարկությունը ընդունելի չէ, քանի որ իրավաչափ չենք համարում ՀՀ պետական բյուջեի մաս կազմող և ամբողջությամբ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին ֆինանսավորվող պետական մարմնի աշխատակիցների վարձատրությունը հավասարեցնել միջազգային խմբի անդամ շահույթ հետապնդող մասնավոր աուդիտորական կազմակերպությունների աշխատակիցների միջին վարձատրությանը: Նշված առաջարկության կապակցությամբ կրկին ուշադրություն ենք հրավիրում Սահմանադրության 49-րդ հոդվածով նախատեսված հանրային ծառայության անցնելու իրավունքի մանրամասներն օրենքով սահմանելու պահանջին:

Հարկ է նկատի ունենալ նաև, որ ՀՀ Սահմանադրությամբ անկախությամբ օժտված մյուս մարմինների (օրինակ՝ ՄԻՊ, ԲԴԽ, ինքնավար մարմիններ և այլն) դեպքում ևս վարձատրության նմանօրինակ կարգավորումներ նախատեսված չեն: Ընդ որում, աշխատանքի վարձատրության առաջարկվող կարգավորման նախադեպ չլինելու հանգամանքից բացի, դրա նախատեսումը կարող է հանգեցնել նաև մյուս մարմինների կողմից վարձատրության համապատասխան մեխանիզմի ներդրման ակնկալիքի կամ պահանջի ձևավորման, ինչը, բնականաբար, կհանգեցնի հանրային իշխանության բոլոր մարմինների համար վարձատրության քաղաքականության հարցում կիրառվող միասնական սկզբունքի շեղման:

Վերոնշյալով պայմանավորված, ինչպես նաև հաշվի առնելով, որ հարկատուների կողմից վճարվող հարկերի հաշվին միայն առանձին պետական մարմնի աշխատակիցների աշխատանքի վարձատրության առաջարկվող կարգավորումը հակասում է նաև հանրային իշխանության բոլոր մարմինների համար վարձատրության քաղաքականության հարցում կիրառվող միասնական սկզբունքին, ուստի առաջարկում ենք աշխատանքի վարձատրության կարգավորումների հարցը դիտարկել ընդհանուր վարձատրության քաղաքականության համատեքստում՝ Հանրային կառավարման բարեփոխումների ռազմավարության շրջանակներում:

Բացի այդ, հայտնում ենք նաև, որ «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագծում նշված անձանց կենսաթոշակի իրացման համար հիմք է ընդունվում «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» օրենքով սահմանված գործակիցը, ուստի «Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի» և «Հաշվեքննիչ պալատի անդամի» գործակիցների տողերն ուժը կորցրած ճանաչելը կարող է հնարավոր խոչընդոտ հանդիսանալ, վերջիններիս կենսաթոշակի իրավունքն իրացնելիս:

Միաժամանակ հայտնում ենք, որ նախագծի 35-րդ հոդվածի 6-րդ մասի համաձայն՝ Հաշվեքննիչ պալատի բնականոն գործունեության ապահովման համար, չնախատեսված ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով, նախատեսվում է Հաշվեքննիչ պալատի պահուստային ֆոնդ, որը ներկայացվում է պետական բյուջեի առանձին տողով:

Պահուստային ֆոնդի մեծությունը հավասար է տվյալ տարվա պետական բյուջեի մասին օրենքով Հաշվեքննիչ պալատի համար նախատեսված ծախսերի ընդհանուր գումարի երկու տոկոսին (գործող օրենքով այն հաշվարկվում է Հաշվեքննիչ պալատի համար նախատեսված ծախսերի /առանց աշխատակիցների խրախուսման և համակարգի զարգացման նպատակային ֆոնդի գծով ծախսերի/ ընդհանուր գումարի երկու տոկոսի չափով):

Այս կապակցությամբ հարկ ենք համարում նշել, որ նախագծով առաջարկվող կարգավորումների պարագայում Հաշվեքննիչ պալատի համար պահուստային ֆոնդի առկայությունն արդարացված չէ՝ նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ պալատի բնականոն գործունեության համար անհրաժեշտ ծախսերն ամբողջությամբ բյուջետավորվում են, իսկ այլ ծախսերի մասով պահուստային ֆոնդի նախատեսումը չունի օբյեկտիվ հիմնավորում:

Վերոգրյալով պայմանավորված հայտնում ենք, որ նախագծի նշված դրույթների ընդունումը և առաջարկվող տարբերակով Հաշվեքննիչ պալատի բյուջեի ձևավորումը կարող է առաջացնել անկառավարելի ֆիսկալ ռիսկեր, որը գնահատել հնարավոր չէ համապատասխան տվյալների բացակայության պատճառով, ուստի առաջարկում ենք Հաշվեքննիչ պալատում վարձատրության հետ կապված հարաբերությունները կարգավորել բացառապես «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» օրենքով:

16. Նախագծի 36-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ հաշվեքննիչ պալատին անհատույց և ազատ կերպով առցանց հասանելի են Հայաստանի Հանրապետության, պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու հիմնարկների կողմից վարվող թղթային և էլեկտրոնային տեղեկատվական շտեմարաններն ու համակարգերը, տեղեկություններն ու փաստաթղթերը: Նույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանվում է, որ Հաշվեքննիչ պալատի գործառույթներն իրականացնելիս Հաշվեքննիչ պալատի համար ապահովվում է, այդ թվում՝ «Անձնական տվյալների պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի հիման վրա տվյալների մշակողների կողմից շտեմարանների, ինչպես նաև օրենքով պահպանվող գաղտնիքի հասանելիությունը ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Կարծում ենք, որ առանց անձի համաձայնության վերջինիս անձնական տվյալներին (բժշկական, բանկային և օրենքով պահպանվող այլ գաղտնի տեղեկություններին) Հաշվեքննիչ պալատի, ըստ էության, անսահմանափակ հասանելիությունը հակասում է «Անձնական տվյալների պաշտպանության մասին» օրենքում ամրագրված սկզբունքներին, ուստի գտնում ենք, որ հասանելիությունն անձնական տվյալներին կարող է ապահովվել բացառապես, երբ անձը, օրինակ, բժշկական օգնությունը կամ համապատասխան ծրագրի (օրինակ որևէ գյուղատնտեսական ծրագրի) շրջանակներում վարկային միջոցներն ստացել է պետական ֆինանսավորմամբ (հանրային ռեսուրսի օգտագործմամբ) և բացառապես կոնկրետ հաշվեքննության առաջադրանքի շրջանակներում, այլ ոչ թե մշտական հիմունքներով, ուստի առաջարկում ենք համապատասխան լրացումները կատարել ոլորտային օրենքներում՝ չշեղվելով վերը նշած սկզբունքներից: Միևնույն ժամանակ, առաջարկում ենք նախագծում հստակեցնել, որ կոնկրետ հաշվեքննության շրջանակներում համապատասխան տեղեկատվական համակարգերին Հաշվեքննիչ պալատի հասանելիությունն ապահովվում է տեղեկատվական անվտանգության առնվազն ISO/IEC

27001 ստանդարտին Հաշվեքննիչ պալատի համապատասխանության դեպքում:

17. Նախագծի 41-րդ հոդվածով սահմանվում են Հաշվեքննիչ պալատում պաշտոնի նշանակվելու պայմանները, այդ թվում՝ աշխատանքային փորձի հետ կապված: Մասնավորապես, հաշվեքննություն իրականացնող հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ վարչության պետի և տեղակալի, հաշվեքննության ավագ կառավարչի, առաջին և երկրորդ դասի ավագ հաշվեքննողի համար պարտադիր է Հաշվեքննիչ պալատում աշխատանքային փորձի առկայությունը:

Այս առումով՝ հայտնում ենք, որ անհասկանալի է վերը նշված պաշտոնների համար Հաշվեքննիչ պալատում պարտադիր աշխատանքային փորձի առկայության պահանջի սահմանումն այն դեպքում, երբ մյուս բոլոր պաշտոնների պարագայում (այդ թվում՝ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի և անդամների) սահմանված են աշխատանքային փորձի այլընտրանքային տարբերակներ, օրինակ՝ աուդիտորական կազմակերպություններում աշխատանքը:

Բացի այդ, անհրաժեշտ է նկատի ունենալ, որ նշված պաշտոնների համար Հաշվեքննիչ պալատում պարտադիր աշխատանքային փորձի առկայության պահանջի սահմանումը խնդրահարույց է նաև «Հանրային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետով սահմանված քաղաքացիների համար հանրային ծառայության հավասար մատչելիության սկզբունքից:

18. Առաջարկում ենք նախագծի 41-րդ հոդվածի 4-րդ մասում «աուդիտորական կազմակերպությունում ղեկավարի» բառերը փոխարինել «աուդիտորական կազմակերպությունում աուդիտի անցկացման համար պատասխանատու աուդիտորի» բառերով:

19. Հաշվի առնելով, որ օրենսդրությամբ «սկսնակ աուդիտոր» հասկացություն սահմանված չէ, հետևաբար, նախագծի 41-րդ հոդվածի 10-րդ մասը ենթակա է վերանայման:

20. Նախագծի 47-րդ հոդվածը վերաբերում է Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողին պաշտոնից ազատելուն, մինչդեռ 2-րդ մասով նախատեսվում է լիազորության դադարման հիմք: Հաշվի առնելով այս հանգամանքը՝ անհրաժեշտ է նախագծում առանձին տարբերակել լիազորության դադարման և պաշտոնից ազատման հիմքերը:

II. «Հաշվապահական հաշվառման և աուդիտորական գործունեության կարգավորման և հանրային վերահսկողության մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի վերաբերյալ.

Նախագծով առաջարկվում է «Հաշվապահական հաշվառման և աուդիտորական գործունեության կարգավորման և հանրային վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքով (այսուհետ՝ օրենք) նախատեսված արտաքին գնահատման պահանջը չկիրառել Հաշվեքննիչ պալատի, Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի, Հաշվեքննիչ պալատի անդամների և հաշվեքննողների նկատմամբ:

Վերը նշվածի կապակցությամբ հայտնում ենք, որ օրենքի 17-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ և 5-րդ կետերի համաձայն՝ մասնագիտացված կառույցն իրականացնում է հսկողություն իր անդամ աուդիտորների և փորձագետ հաշվապահների շարունակական մասնագիտական զարգացման պահանջների պահպանման նկատմամբ, ինչպես նաև իրականացնում է իր անդամ աուդիտորական կազմակերպությունների և աուդիտորների

կողմից մատուցվող աուդիտորական ծառայությունների որակի հսկողության պահանջների պահպանման արտաքին գնահատում:

Միաժամանակ, Հաշվեքննիչ պալատն օրենքի իմաստով չի հանդիսանում աուդիտորական կազմակերպություն և օրենքի իմաստով չի մատուցում աուդիտորական ծառայություններ, հետևաբար, օրենքով սահմանված արտաքին գնահատման չի կարող ենթարկվել:

Հայտնում ենք նաև, որ նախագծով Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի, Հաշվեքննիչ պալատի անդամների և հաշվեքննողների նկատմամբ սահմանված է աուդիտորի որակավորում ունենալու, այլ ոչ թե մասնագիտացված կառույցին անդամակցելու պահանջ: Իսկ արտաքին գնահատման ենթակա են միայն մասնագիտացված կառույցի անդամները:

Այնուամենայնիվ, եթե Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը, Հաշվեքննիչ պալատի անդամները և հաշվեքննողներն անդամակցեն մասնագիտացված կառույցին, նրանք պետք է ապահովեն օրենսդրությամբ սահմանված շարունակական մասնագիտական զարգացման պահանջները, որոնց պահպանման նկատմամբ մասնագիտացված կառույցն օրենքի համաձայն պետք է իրականացնի հսկողություն: Ընդ որում, նման հսկողության բացառումն անհասկանալի է և հակասում է աուդիտորական գործունեության ոլորտում կատարված բարեփոխումների նպատակներին:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝ հայտնում ենք, որ «Հաշվապահական հաշվառման և աուդիտորական գործունեության կարգավորման և հանրային վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություն կատարելու անհրաժեշտությունը բացակայում է:

III. «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծով նախատեսվում է օրենսգիրքը լրացնել 182.3-րդ հոդվածով, մինչդեռ օրենսգրքում արդեն իսկ առկա է 182.3-րդ հոդված, ուստի նախագիծն անհրաժեշտ է վերանայել:

Միաժամանակ, առաջարկվում է վերանայել Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում լրացվող 182.3-րդ հոդվածի դիսպոզիցիան՝ տարանջատելով վարչական իրավախախտումների տեսակները և վարչական տույժերը սահմանելով համաչափորեն:

IV. «Պաշտոնատար անձանց գործունեության ապահովման, սպասարկման և սոցիալական երաշխիքների մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ.

Նախագծով նախատեսվում է օրենքի 9-րդ հոդվածը լրացնել 17-րդ կետով: Նախ հարկ է նշել, որ օրենսդրական ակտերի հոդվածները բաժանվում են մասերի, այլ ոչ՝ կետերի, բացի այդ, եթե նախագծով նախատեսվում է 9-րդ հոդվածը լրացնել 17-րդ մասով, ապա հարկ է նշել, որ օրենքի 9-րդ հոդվածում արդեն իսկ առկա է 17-րդ մաս:

Միևնույն ժամանակ հարկ ենք համարում նշել, որ օրենքի 9-րդ հոդվածով կարգավորված են օրենքի անցումային դրույթները, որոնք արդեն իսկ ուժի մեջ մտած և իրագործված կարգավորումներ են պարունակում, ուստի հայտնում ենք, որ նախագծով առաջարկվող կարգավորումը չի կարող լրացվել անցումային դրույթներում՝ նկատի ունենալով «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 13-րդ հոդվածի 4-րդ մասի պահանջները:

Ամփոփելով վերոգրյալը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը գտնում է, որ ներկայացված նախագծերի փաթեթը լրամշակման կարիք ունի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

N 21 - Ա

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ (ՀԱՐԱԿԻՑ ԶԵԿՈՒՑՈՂ) ՆՇԱՆԱԿԵԼՈՒ
Մ Ա Ս Ի Ն

Հիմք ընդունելով «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 66-րդ հոդվածի 2-րդ մասը՝

Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարար Վահե Հովհաննիսյանին նշանակել Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովում «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Հանրային ծառայության մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին», «Ներքին աուդիտի մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Բանկային գաղտնիքի մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին», «Պետական պաշտոններ և պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին», «Բնակչության բժշկական օգնության և սպասարկման մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հաշվապահական հաշվառման և աուդիտորական գործունեության կարգավորման և հանրային

վերահսկողության մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Պաշտոնատար անձանց գործունեության ապահովման, սպասարկման և սոցիալական երաշխիքների մասին» օրենքում լրացում կատարելու մասին» և «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» օրենքների նախագծերի փաթեթը (Պ-726-27.11.2023-ՖՎ-011/0) քննարկելիս՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացուցիչ (հարակից զեկուցող):

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏ

Ն. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Երևան

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726-27.11.2023-ՖՎ-011/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

«ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» 2018 թվականի հունվարի 16-ի ՀՕ-58-Ն օրենքը
շարադրել հետեւյալ խմբագրությամբ.

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՕՐԵՆՔԸ

ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

Գ Լ ՈՒ Խ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան

1. Սույն օրենքը կարգավորում է Հաշվեքննիչ պալատի իրավական կարգավիճակը, գործունեության նպատակն ու երաշխիքները, Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության կազմակերպման, հաշվեքննության իրականացման, ինչպես նաև Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության հետ կապված հարաբերությունները:

Հոդված 2. Հաշվեքննիչ պալատը

1. Հաշվեքննիչ պալատն արտաքին պետական հաշվեքննություն (այսուհետ՝ հաշվեքննություն) իրականացնող անկախ պետական մարմինն է:

2. Հաշվեքննիչ պալատ պետական մարմինը ներառում է Հաշվեքննիչ պալատը եւ Հաշվեքննիչ պալատ պետական հիմնարկը: Սույն օրենքի իմաստով Հաշվեքննիչ պալատ է համարվում Հաշվեքննիչ պալատ պետական հիմնարկը, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կոլեգիալ մարմինն վերապահված լիազորություններին եւ իրավասություններին վերաբերող կարգավորումներին:

3. Հաշվեքննիչ պալատը կազմված է յոթ անդամից՝ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահից եւ վեց անդամից:

4. Հաշվեքննիչ պալատ պետական հիմնարկի նպատակը Հաշվեքննիչ պալատ պետական մարմնի գործունեության ապահովումն է:

5. Հաշվեքննիչ պալատը մշակում, հաստատում եւ իրականացնում է արտաքին պետական հաշվեքննության ոլորտում քաղաքականությունը:

6. Հաշվեքննիչ պալատի նստավայրը Երեւան քաղաքն է:

Հոդված 3. Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության նպատակը

1. Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության նպատակը հաշվեքննությունների իրականացմամբ հանրային ֆինանսների եւ սեփականության ոլորտում օրինականության եւ արդյունավետության պահպանման վերաբերյալ հանրությանն ու Ազգային ժողովին ժամանակին, մասնագիտական ու անկողմնակալ տեղեկատվություն ներկայացնելն է:

Հոդված 4. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները սույն օրենքի իմաստով ունեն հետեւյալ նշանակությունը՝

1) հաշվեքննություն՝ հաշվեքննության առարկան կարգավորող իրավական ակտերով եւ (կամ) քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված գործարքներով եւ (կամ) Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված այլ չափանիշների ու պահանջների պահպանման գնահատում եւ հաշվեքննության արդյունքում ներկայացված առաջարկությունների կատարման հետևակողություն: Սույն օրենքում հաշվեքննությանը վերաբերող կարգավորումները տարածվում են ինչպես հաշվեքննությունների, այնպես էլ՝ ստուգումների վրա, իսկ ստուգման կարգավորումները՝ բացառապես ստուգումների:

2) հաշվեքննության շրջանակ՝ հանրային սեփականության կառավարում:

3) հանրային սեփականություն՝ պետական եւ համայնքային սեփականություն, այդ թվում՝ պետական եւ համայնքային բյուջեների միջոցներ (մուտքեր ու ելքեր), Կենտրոնական բանկի վարչական ծախսեր եւ կապիտալ ներդրումներ.

4) հաշվեքննության առարկա՝ հաշվեքննության շրջանակի գնահատվող մաս.

5) հաշվեքննության (ստուգման) օբյեկտ՝ սույն օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին (2-րդ) մասով սահմանված սուբյեկտ.

6) հաշվեքննող՝ հաշվեքննություն իրականացնող պաշտոնատար անձ.

7) փորձագետ՝ պայմանագրային հիմունքներով հաշվեքննության աշխատանքներում ներգրավվող՝ համապատասխան բնագավառի հատուկ գիտելիքներ ունեցող ֆիզիկական անձ.

8) անհամապատասխանություն՝ հաշվեքննության առարկան կարգավորող իրավական ակտերով եւ (կամ) քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված գործարքներով սահմանված պահանջների չպահպանման դեպք.

9) խեղաթյուրում՝ ֆինանսական հաշվետվությունում գումարի, դասակարգման, ներկայացման կամ բացահայտման ու դրանց համար ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման կիրառելի հիմունքներով սահմանված պահանջների միջեւ տարբերություն.

10) ֆինանսական հաշվետվություն՝ «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված բյուջեների կատարման հաշվետվություն, «Հանրային հատվածի կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման մասին» եւ «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով նախատեսված ֆինանսական հաշվետվություն.

11) հետհսկողություն՝ հաշվեքննության արդյունքում ներկայացված առաջարկություններից բխող միջոցառումների կատարման վերաբերյալ տեղեկատվության ստացում (ներառյալ՝ հաշվեքննության օբյեկտից), վերլուծություն եւ ամփոփում.

12) ֆինանսական հաշվեքննություն՝ հաշվեքննության առարկայի վերաբերյալ կազմված ֆինանսական հաշվետվությունների գնահատում՝ իրավական ակտերով եւ (կամ) քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված այլ գործարքներով սահմանված չափանիշների եւ պահանջների համեմատությամբ.

13) համապատասխանության հաշվեքննություն՝ հաշվեքննության առարկայի՝ իրավական ակտերով եւ (կամ) քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված այլ գործարքներով սահմանված չափանիշներին եւ պահանջներին համապատասխանության գնահատում.

14) կատարողականի հաշվեքննություն՝ հաշվեքննության առարկայի՝ տնտեսող եւ (կամ) ռեսուրսային եւ (կամ) նպատակային արդյունավետ լինելու գնահատում.

15) տնտեսում (economy)՝ սկզբունք, որով գնահատվում են ձեռք բերված ռեսուրսներին ուղղված ծախսերը՝ դրանց հնարավոր լավագույն գնի համեմատությամբ.

16) ռեսուրսային արդյունավետություն (efficiency)՝ սկզբունք, որով գնահատվում է հանրային սեփականության օգտագործման դիմաց առավելագույն չափելի արդյունքների ստացումը.

17) նպատակային արդյունավետություն (effectiveness)՝ սկզբունք, որով գնահատվում են սահմանված նպատակներին հասնելու աստիճանն ու ակնկալվող արդյունքների ստացման չափը.

- 18) գննում՝ հաշվեքննողի կողմից հաշվեքննության առարկային վերաբերող փաստացի վիճակի ուսումնասիրության աշխատանքների իրականացում.
- 19) դիտարկում՝ հաշվեքննության առարկային վերաբերող գործընթացի կամ ընթացակարգի կատարմանը ականատես լինելը (ներառյալ՝ հաշվեքննության օբյեկտում).
- 20) հարցում՝ հաշվեքննության օբյեկտի պատասխանատու անձանց գրավոր կամ բանավոր կարգով տեղեկատվության տրամադրման պահանջի ներկայացում.
- 21) արտաքին հաստատում՝ հաշվեքննության օբյեկտից բացի այլ մարմնին, հիմնարկին կամ օրենքով սահմանված կարգով պետական գործառույթով օժտված իրավաբանական անձին տեղեկատվության տրամադրման պահանջի ներկայացում.
- 22) վերլուծական ընթացակարգ՝ հաշվեքննության առարկան բնութագրող ցուցանիշների գնահատում՝ դրանց հետ փոխկապակցված այլ տվյալների հետ համեմատման եւ համադրման միջոցով.
- 23) վերահաշվարկ՝ ելակետային տվյալների հիման վրա հաշվարկի ճշտության գնահատում.
- 24) վերակատարում՝ հաշվեքննության օբյեկտի ներքին հսկողության ընթացակարգերի վերարտադրում հաշվեքննողի կողմից.
- 25) հաշվեքննության հաշվետվություն՝ փաստաթուղթ, որտեղ ամփոփվում են թեմատիկ հաշվեքննության հիմնական արդյունքները եւ որի հաստատմամբ ավարտվում է հաշվեքննությունը.
- 26) ընթացիկ եզրակացություն՝ պետական բյուջեի տարեկան կատարման ֆինանսական հաշվեքննության ընթացքում կազմվող փաստաթուղթ, որտեղ ամփոփվում են հաշվեքննության միջանկյալ արդյունքները.
- 27) Հաշվեքննիչ պալատում ծառայություն՝ պետական ծառայության տեսակ, որի առանձնահատկությունները սահմանվում են սույն օրենքով.
- 28) Հաշվեքննիչ պալատի ծառայող՝ Հաշվեքննիչ պալատում ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձ, հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավար, աշխատող:
- 29) Միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող եւ միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպություն՝ աուդիտորական կազմակերպությունների վարկանշմամբ զբաղվող միջազգային ճանաչում ունեցող համացանցային կայքերում գրանցված կամ վարկանշված, համընդհանուր միջազգային ճանաչում ունեցող 10 խոշորագույն անկախ աուդիտորական կազմակերպություններից մեկը:

ԳԼՈՒԽ 2

ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԵՎ ՄՅՈՒՍ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԱԴԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ, ԱՆՀԱՄԱՏԵՂԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Հոդված 5. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի (անդամի) ընտրությունը

1. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահ (անդամ) կարող է ընտրվել Ազգային ժողովի պատգամավորին ներկայացվող պահանջներին համապատասխանող, բարձրագույն կրթություն եւ «Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված աուդիտորի որակավորում (այսուհետ՝ աուդիտորի որակավորում) ունեցող յուրաքանչյուր ոք, ով ունի աուդիտորի նվազագույնը հինգ տարվա աշխատանքային ստաժ, որից առնվազն երեք տարին

առաջնությունը կազմակերպությունում առաջնության անցկացման համար պատասխանատու առաջնության աշխատանքային ստաժ կամ Հաշվառման պալատում նվազագույնը հինգ տարվա աշխատանքային ստաժ, որից առնվազն երեք տարին սույն օրենքի 39-րդ հոդվածի 4-րդ եւ (կամ) 5-րդ մասերում նշված պաշտոններում պաշտոնավարման ստաժ կամ ըստ պաշտոնի անձնագրերի հանրային հատվածում ֆինանսների կառավարման նվազագույնը 10 տարվա աշխատանքային ստաժ, որից առնվազն հինգ տարին՝ ղեկավարի պաշտոնում:

2. Հաշվառման պալատի նախագահին (անդամին) Ազգային ժողովի իրավասու մշտական հանձնաժողովի առաջարկությամբ ընտրում է Ազգային ժողովը՝ պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն երեք հինգերորդով, վեց տարի ժամկետով: Նույն անձը չի կարող ավելի քան երկու անգամ անընդմեջ ընտրվել Հաշվառման պալատի անդամ, ներառյալ՝ Հաշվառման պալատի նախագահ:

3. Հաշվառման պալատի նախագահին (անդամին) իր պաշտոնը ստանձնում է Ազգային ժողովի կողմից ընտրվելուց անմիջապես հետո Ազգային ժողովում պատգամավորների ներկայությամբ տված հետեւյալ երդմամբ.

«Ստանձնելով Հաշվառման պալատի նախագահի (անդամի) պաշտոնը՝ երդվում եմ, հավատարիմ լինելով Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանն ու օրենքներին՝ նպաստել հանրային հարստության կառավարման օրինականությանն ու արդյունավետությանը՝ հանուն համագլխային նպատակների իրականացման եւ հայրենիքի հզորացման ու բարգավաճման: Երդվում եմ, որ լիազորություններս կկատարեմ անկախ ու անաչառ, առավելագույն բարեխղճությամբ ու ջանասիրությամբ»:

4. Հաշվառման պալատի նախագահին (անդամին) իր պարտականությունների կատարմանն անցնում է Ազգային ժողովում իր երդման արարողությունից հետո՝ Հաշվառման պալատի նախորդ նախագահի (անդամի) պաշտոնավարման ժամկետի ավարտման հաջորդ օրը: Եթե Հաշվառման պալատի նախագահի (անդամի) ընտրվելու պահին Հաշվառման պալատի նախագահի (անդամի) պաշտոնը թափուր է, ապա Հաշվառման պալատի նախագահին (անդամին) իր պարտականությունների կատարմանն անցնում է Ազգային ժողովում երդման արարողությանը հաջորդող օրվանից:

5. Հաշվառման պալատի նախագահի (անդամի) ընտրություններն անցկացվում են «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքով նախատեսված ժամկետներում:

Հոդված 6. Հաշվառման պալատի նախագահի (անդամի) լիազորությունները դադարելը եւ դադարեցնելը

1. Հաշվառման պալատի նախագահի (անդամի) լիազորությունները դադարում են՝

1) լիազորությունների ժամկետն ավարտվելու դեպքում.

2) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը կորցնելու կամ այլ պետության քաղաքացիություն ձեռք բերելու դեպքում.

3) նրա նկատմամբ կայացված մեղադրական դատավճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելու դեպքում.

4) նրան անգործունակ, անհայտ բացակայող կամ մահացած ճանաչելու վերաբերյալ դատարանի վճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելու դեպքում.

5) նրա լիազորությունների կատարումն անհնար դարձնող ֆիզիկական արատ կամ հիվանդություն ձեռք բերելու դեպքում: Հաշվառման պալատի նախագահի (անդամի) լիազորությունների

կատարումն անհնար դարձնող ֆիզիկական արատների կամ հիվանդությունների ցանկը սահմանվում է Կառավարության կողմից.

6) դատական կարգով հանրային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու իրավունքից զրկվելու դեպքում.

7) նրա մահվան դեպքում.

8) նրա հրաժարականի դեպքում:

2. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին (անդամն) իր հրաժարականի դիմումը ներկայացնում է Ազգային ժողովի նախագահին, որի մասին Ազգային ժողովի նախագահը տեղեկացնում է Հաշվեքննիչ պալատին: Այդ տեղեկությունը տեղադրվում է Հաշվեքննիչ պալատի պաշտոնական կայքում: Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի (անդամի) լիազորությունների դադարման՝ հրաժարականից բացի այլ հիմքեր ի հայտ գալու դեպքում, Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին այդ հիմքերն ի հայտ գալու վերաբերյալ տեղեկատվությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում ներկայացնում է Ազգային ժողովի նախագահին:

3. Սույն օրենքի 7-րդ հոդվածի պայմաններից որեւէ մեկը խախտելու դեպքում, Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի (անդամի) լիազորությունները դադարեցնում է Ազգային ժողովը՝ պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն երեք հինգերորդով:

Հոդված 7. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի (անդամի) պաշտոնավարման անհամատեղելիության պահանջները

1. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը (անդամը) չի կարող զբաղեցնել իր կարգավիճակով չպայմանավորված պաշտոն պետական կամ տեղական ինքնակառավարման այլ մարմիններում, որեւէ պաշտոն՝ առևտրային կազմակերպությունում, զբաղվել ձեռնարկատիրական գործունեությամբ, կատարել վճարովի այլ աշխատանք, բացի գիտական, կրթական եւ ստեղծագործական աշխատանքից:

2. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին (անդամն) իր լիազորությունների իրականացման ժամանակահատվածում չի կարող լինել որեւէ կուսակցության անդամ կամ որեւէ այլ կերպ զբաղվել քաղաքական գործունեությամբ: Հրապարակային ելույթներում Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը (անդամը) պետք է ցուցաբերի քաղաքական զսպվածություն:

ԳԼՈՒԽ 3

ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ, ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԵՎ ՄՅՈՒՍ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ

Հոդված 8. Հաշվեքննիչ պալատի լիազորությունները

1. Հաշվեքննիչ պալատը հաշվեքննություն է իրականացնում պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու հիմնարկների, ինչպես նաեւ Հայաստանի Հանրապետության կողմից հիմնադրված պետական գործառնություններով օժտված այլ անձանց նկատմամբ՝ անկախ դրանց գործունեությունն արտահայտող ֆինանսական գործառնությունների՝ պետական եւ համայնքային բյուջեներում արտացոլված լինելու հանգամանքից կամ եղանակից:

2. Հաշվեքննիչ պալատը ստուգում է իրականացնում իրավաբանական անձի մոտ, եթե՝

1) ոչ առևտրային իրավաբանական անձը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության եւ (կամ) համայնքի կողմից.

2) առեւտրային իրավաբանական անձի կանոնադրական կապիտալի 50 տոկոսից ավելին պետական եւ (կամ) համայնքային մասնակցությամբ է.

3) իրավաբանական անձը հիմնադրվել է սույն մասի 1-ին եւ (կամ) 2-րդ եւ (կամ) 10-րդ կետերում նշված իրավաբանական անձանց կողմից.

4) պետությունը կամ համայնքն իրավաբանական անձի հետ կնքված պայմանագրին համապատասխան կամ այլ՝ օրենքով չարգելված ձեւով հնարավորություն ունի կանխորոշելու այդ իրավաբանական անձի որոշումները.

5) իրավաբանական անձին իրավական ակտով կամ պայմանագրով վերապահվել է պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնի գործառույթների իրականացում՝ միայն այդ իրավական ակտի կամ պայմանագրի պահանջների կատարումը ստուգելու համար.

6) իրավաբանական անձն իրավական ակտով կամ պայմանագրով պետական կամ համայնքային աջակցության օրել էղանակով (ներառյալ՝ բյուջետային վարկերը, փոխառությունները, երաշխիքները, հարկային արտոնություններն ու այլ ֆինանսական եւ ոչ ֆինանսական գործիքները) ստացել է միջոցներ՝ միայն այդ իրավական ակտի կամ պայմանագրի պահանջների կատարումը ստուգելու համար.

7) իրավաբանական անձը պայմանագրով պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, հիմնարկների կողմից ստացել է դրամաշնորհներ կամ սուբսիդիաներ՝ միայն այդ պայմանագրի պահանջների կատարումը ստուգելու համար.

8) իրավաբանական անձը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան իրականացնում է ընդերքօգտագործում.

9) իրավաբանական անձն իրավական ակտով կամ հավատարմագրային կառավարման կամ կոնցեսիոն համաձայնությամբ (այդ թվում՝ պայմանագրով, համաձայնագրով կամ թույլտվությամբ) պետական եւ (կամ) համայնքային սեփականության (գույքի) հավատարմագրային կառավարիչ կամ կոնցեսիոներ է՝ միայն հավատարմագրային կառավարման կամ կոնցեսիայի հետ կապված իրավական ակտերի կամ համաձայնության (այդ թվում՝ պայմանագրի, համաձայնագրի կամ թույլտվության) պահանջների կատարումը ստուգելու համար.

10) իրավաբանական անձը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության կամ համայնքի կողմից եւ օժտված է պետական կամ տեղական ինքնակառավարման գործառույթներով եւ (կամ) լիազորություններով:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասի 5-9-րդ կետերով սահմանված դեպքերում Հաշվեքննիչ պալատը ստուգումն իրականացնում է ստուգման օբյեկտում միայն այն դեպքում, երբ ստուգման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը կամ տեղեկատվությունը հասանելի չեն դառնում պետական եւ (կամ) տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջոցով:

4. Հաշվեքննության իրականացման ժամկետում հաշվեքննության շրջանակի վերաբերյալ առերեւոյթ հանցագործության հատկանիշներ ի հայտ գալու դեպքում Հաշվեքննիչ պալատն ընդունում է որոշում առերեւոյթ հանցագործության հատկանիշներ պարունակող նյութերը Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազություն ուղարկելու վերաբերյալ: Այդ մասով Հաշվեքննիչ պալատը կարող է դադարեցնել հաշվեքննությունը:

Հոդված 9. Հաշվեքննիչ պալատի նիստերը

1. Հաշվեքննիչ պալատն իր գործունեությունը կազմակերպում է նիստերի միջոցով:

2. Հաշվեքննիչ պալատի նիստերը, որպես կանոն, հրավիրվում են ամիսը մեկ անգամ:
3. Հաշվեքննիչ պալատի նիստը հրավիրվում է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի կողմից: Հաշվեքննիչ պալատի անդամները կարող են ներկայացնել Հաշվեքննիչ պալատի նիստի օրակարգում ընդգրկվող հարցերի առաջարկություններ: Հաշվեքննիչ պալատի նիստի օրակարգը Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի ներկայացմամբ հաստատում է Հաշվեքննիչ պալատը:
4. Նիստն իրավագոր է, եթե նիստին մասնակցում է Հաշվեքննիչ պալատի առնվազն չորս անդամ:
5. Նիստում որոշումներն ընդունվում են քվեարկությամբ՝ առնվազն չորս կողմ ձայնի առկայության դեպքում:
6. Հաշվեքննիչ պալատի յուրաքանչյուր անդամ քվեարկում է կողմ կամ դեմ:
7. Հրապարակման ենթակա որոշման վերաբերյալ Հաշվեքննիչ պալատի անդամի կողմից հատուկ կարծիք ներկայացվելու դեպքում, հատուկ կարծիքը, ինչպես նաեւ, ըստ անհրաժեշտության, դրա վերաբերյալ Հաշվեքննիչ պալատի նիստի արձանագրությունից քաղվածքը, կցվում է որոշմանն ու հրապարակվում:
8. Նիստերն արձանագրվում են: Նիստերը կազմակերպվում, անցկացվում են եւ դրանց ընթացքում ընդունված որոշումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակվում է Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով:

Հոդված 10. Հաշվեքննիչ պալատի կողմից հաստատվող հարցերի շրջանակը

1. Հաշվեքննիչ պալատը հաստատում է՝
 - 1) Հաշվեքննիչ պալատի ռազմավարական զարգացման ծրագիրը.
 - 2) Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության ծրագիրը (այսուհետ՝ գործունեության ծրագիր).
 - 3) պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունը.
 - 4) հաշվեքննության հաշվետվությունները.
 - 5) ընթացիկ եզրակացությունները.
 - 6) հետհսկողության հաշվետվությունները.
 - 7) Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության վերաբերյալ տարեկան հաղորդումը (այսուհետ՝ տարեկան հաղորդում).
 - 8) Հաշվեքննիչ պալատի բյուջետային հայտը եւ Հաշվեքննիչ պալատի բյուջեի կատարման հաշվետվությունը, սույն օրենքի 35-րդ հոդվածի 6-րդ մասում նշված ֆոնդից ծախսերի կատարման վերաբերյալ որոշումները.
 - 9) հաշվեքննության առաջադրանքը.
 - 10) հաշվեքննության կասեցման կամ դադարեցման վերաբերյալ որոշումները.
 - 11) Հաշվեքննիչ պալատի ներքին իրավական ակտերը եւ դրանցում փոփոխություններն ու լրացումները.

12) Հաշվեքննիչ պալատի կանոնադրությունը.

13) Հաշվեքննիչ պալատի ներքին աուդիտի ստորաբաժանման կանոնադրությունը եւ գործունեության տարեկան ծրագիրը.

14) հաշվեքննության գործառույթին առնչվող մեթոդաբանություններն ու ուղեցույցները.

15) Հաշվեքննիչ պալատի անդամների եւ հաշվեքննողների՝ հաշվեքննության էթիկայի կանոնները, Հաշվեքննիչ պալատի ներքին կարգապահական կանոնները.

16) փորձագետների ներգրավման կարգը.

17) Հաշվեքննիչ պալատի անդամներին եւ հաշվեքննողներին խրախուսման վերաբերյալ Հաշվեքննիչ պալատի իրավասու պաշտոնատար անձին ուղղված միջնորդությունները.

18) հաշվեքննության էթիկայի կանոնների խախտման կամ հաշվեքննողների գործողությունների կամ անգործության դեմ բերված բողոքներում բավարար հիմքերի առկայության դեպքերում հաշվեքննողների նկատմամբ կարգապահական տույժեր կիրառելու վերաբերյալ Հաշվեքննիչ պալատի իրավասու պաշտոնատար անձին ուղղված միջնորդությունները.

19) մասնագիտական կարողությունների շարունակական զարգացման ծրագրերը.

20) հաշվեքննողներին աշխատանքի ընդունման չափորոշիչները.

21) Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության եւ Հաշվեքննիչ պալատի քաղաքացիական ծառայության պաշտոնների անվանացանկերը, հաստիքացուցակն ու պաշտոնների անձնագրերը.

22) արտաքին պետական հաշվեքննության օրենսդրության կատարելագործմանն ուղղված հայեցակարգերն ու առաջարկություններ պարունակող այլ փաստաթղթերը.

23) սույն օրենքի 35-րդ հոդվածի 7-րդ մասին համապատասխան Հաշվեքննիչ պալատի անդամների եւ այլ աշխատողների աշխատանքի վարձատրությունը:

24) օրենքով նախատեսված այլ հարցեր:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-8-րդ, 10-16-րդ եւ 19-22-րդ կետերով սահմանված որոշումները հրապարակվում են Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-7-րդ կետերով սահմանված որոշումները Հաշվեքննիչ պալատի ներքին իրավական ակտերով սահմանված ժամկետներում ներկայացվում են Ազգային ժողով եւ Կառավարություն, եթե օրենքով այլ ժամկետներ սահմանված չեն:

Հոդված 11. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի լիազորությունները

1. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին ապահովում է Հաշվեքննիչ պալատի բնականոն գործունեությունը:

2. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը՝

1) հրավիրում եւ նախագահում է Հաշվեքննիչ պալատի նիստերը, ստորագրում է Հաշվեքննիչ պալատի որոշումները եւ Հաշվեքննիչ պալատի նիստերի արձանագրությունները.

- 2) ներկայացնում է Հաշվեքննիչ պալատը Հայաստանի Հանրապետությունում, այլ պետություններում եւ միջազգային կազմակերպություններում.
 - 3) հաստատում է Հաշվեքննիչ պալատի անդամների միջեւ աշխատանքների բաշխումը, Հաշվեքննիչ պալատի աուդիտի, էթիկայի եւ որակի հսկողության կոմիտեներից յուրաքանչյուրի կազմը.
 - 4) հաստատում է Հաշվեքննիչ պալատի կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքների համակարգման բաշխումը.
 - 5) հաստատում է Հաշվեքննիչ պալատ պետական հիմնարկի կառուցվածքը եւ սահմանված կարգով կատարում կառուցվածքային փոփոխություններ, ինչպես նաեւ հաստատում է կառուցվածքային ստորաբաժանումների (բացառությամբ ներքին աուդիտի ստորաբաժանման) կանոնադրությունները, ծախսերի նախահաշիվը.
 - 6) օրենքով նախատեսված դեպքերում նշանակում եւ ազատում է Հաշվեքննիչ պալատի համապատասխան աշխատողներին, այդ թվում՝ Հաշվեքննիչ պալատի գլխավոր քարտուղարին, նրանց նկատմամբ կիրառում է խրախուսման միջոցներ եւ նշանակում կարգապահական տույժեր.
 - 7) սահմանում է Հաշվեքննիչ պալատի անունից հանդես եկող անձի լիազորությունների շրջանակը, տալիս լիազորագիր.
 - 8) Հաշվեքննիչ պալատի անդամներից մեկին նախապես վերապահում է իր բացակայության ժամանակ իրեն փոխարինելու պարտականությունների կատարումը: Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին փոխարինողի բացակայության դեպքում Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին փոխարինում է Հաշվեքննիչ պալատի անդամի առավել երկար ստաժ ունեցող անդամը.
 - 9) Հաշվեքննիչ պալատի անդամի պաշտոնը թափուր լինելու, լիազորությունների իրականացման անհնարինության, ինչպես նաեւ բացակայության դեպքերում Հաշվեքննիչ պալատի անդամի պարտականությունների կատարումը վերապահում է Հաշվեքննիչ պալատի մեկ այլ անդամի.
 - 10) Հաշվեքննիչ պալատի անդամի պաշտոնավարման ժամկետը լրանալուց ոչ ուշ քան 100 օր առաջ այդ մասին տեղեկացնում է Ազգային ժողովին: Հաշվեքննիչ պալատի անդամի վաղաժամկետ թափուր տեղ առաջանալու դեպքում այդ մասին հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում տեղեկացնում է Ազգային ժողովին.
 - 11) իրականացնում է Հաշվեքննիչ պալատի բնականոն գործունեությանն ուղղված այլ լիազորություններ.
 - 12) «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի 182.3-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքում հայցադիմում է ներկայացնում վարչական դատարան:
3. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը Հաշվեքննիչ պալատի անդամների միջեւ աշխատանքները բաշխելիս նախատեսում է՝
- 1) օրինականության սկզբունքին առնչվող հաշվեքննությունները (ֆինանսական եւ համապատասխանության տեսակների) համակարգող Հաշվեքննիչ պալատի մեկ անդամի.
 - 2) արդյունավետության սկզբունքին առնչվող հաշվեքննությունները (կատարողականի տեսակի) համակարգող Հաշվեքննիչ պալատի մեկ անդամի.
 - 3) գործադիր իրավասություններից անկախ Հաշվեքննիչ պալատի չորս անդամի:

4. Հաշվեքննիչ պալատի յուրաքանչյուր անդամի համար սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված աշխատանքների բաշխումը պահպանվում է առնվազն 2 տարի ժամկետով:

5. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին իր լիազորությունների իրականացման համար ընդունում է անհատական եւ ներքին իրավական ակտեր (հրամաններ):

Հոդված 12. Հաշվեքննիչ պալատի անդամի լիազորությունները

1. Հաշվեքննիչ պալատի անդամը՝

1) սույն օրենքի 11-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին եւ 2-րդ կետերի շրջանակներում՝

ա. համակարգում է հաշվեքննության խմբերի աշխատանքները.

բ. ապահովում է հաշվեքննության խմբի միջոցով հաշվեքննության իրականացումն օրենքով եւ այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգին համապատասխան.

գ. Հաշվեքննիչ պալատի հաստատմանն է ներկայացնում հաշվեքննության առաջադրանքների, պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացության, ընթացիկ եզրակացությունների, հաշվեքննության հաշվետվությունների եւ իր կողմից համակարգվող հաշվեքննությանը վերաբերող այլ նախագծերը.

2) սույն օրենքի 11-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետի շրջանակներում՝

ա. հանդիսանում է Հաշվեքննիչ պալատի աուդիտի եւ (կամ) էթիկայի եւ (կամ) որակի հսկողության կոմիտեների անդամ՝ ապահովելով դրանց իրավասությունների իրականացումը.

բ. սույն կետի «ա» ենթակետում նշված իրավասությունների իրականացման նպատակով Հաշվեքննիչ պալատի կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարներից կարող է իրեն հետաքրքրող հարցերի վերաբերյալ ստանալ պարզաբանումներ՝ անհրաժեշտության դեպքում հրավիրելով խորհրդակցություններ:

Հոդված 13. Հաշվեքննիչ պալատ պետական հիմնարկի կառուցվածքային ստորաբաժանումները եւ Հաշվեքննիչ պալատում հաստիքների առավելագույն քանակը

1. Հաշվեքննիչ պալատում հաշվեքննություններն իրականացվում են մասնագիտացված կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից: Մասնագիտացված է համարվում հաշվեքննություն իրականացնող այն կառուցվածքային ստորաբաժանումը, որի անվանումը պարունակում է հղում հաշվեքննության մեկ կամ երկու տեսակի, մասնավորապես՝

1) ֆինանսական եւ համապատասխանության կամ

2) կատարողականի:

2. Հաշվեքննիչ պալատի գործառույթներն ապահովելու նպատակով Հաշվեքննիչ պալատում սահմանվում են հաշվեքննությանն առնչվող, ինչպես նաեւ աջակցող մասնագիտական ստորաբաժանումներ եւ ներքին աուդիտի ստորաբաժանում: Աջակցող մասնագիտական ստորաբաժանումներից բացի, մնացած կառուցվածքային ստորաբաժանումները համարվում են հիմնական:

3. Հաշվեքննիչ պալատի աուդիտի, էթիկայի եւ որակի հսկողության կոմիտեների գործունեության ապահովման համար Հաշվեքննիչ պալատում սահմանվում է հաշվեքննությանն առնչվող մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանում:

4. Հաշվեքննիչ պալատի աջակցող մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանումներում աշխատողները քաղաքացիական ծառայողներ են:

5. Հաշվեքննիչ պալատում հաստիքների առավելագույն քանակը որոշվում է «Հանրային ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 15-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն:

Հոդված 14. Հաշվեքննիչ պալատի ներքին աուդիտը

1. Ներքին աուդիտը Հաշվեքննիչ պալատի ներքին հսկողության եւ Հաշվեքննիչ պալատի կառավարման արդյունավետության վերաբերյալ Հաշվեքննիչ պալատին անկախ եւ անաչառ գնահատական տրամադրող գործառույթ է:

2. Հաշվեքննիչ պալատում ներքին աուդիտի գործառույթն անկախ է Հաշվեքննիչ պալատի այլ գործառույթներից: Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը հաշվետու է Հաշվեքննիչ պալատին:

3. Ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ղեկավարին նշանակում եւ ազատում է Հաշվեքննիչ պալատը:

4. Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումն իր գործունեությունն իրականացնում է սույն օրենքի եւ իր կանոնադրության համաձայն եւ առաջնորդվում է Ներքին աուդիտորների ինստիտուտի հրապարակած ներքին աուդիտի մասնագիտական գործունեության միջազգային ստանդարտներով եւ էթիկայի կանոններով:

Հոդված 15. Հաշվեքննիչ պալատի արտաքին աուդիտը

1. Հաշվեքննիչ պալատի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները ենթակա են ամենամյա արտաքին աուդիտի՝ մրցութային հիմունքներով ընտրված՝ միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող եւ միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպության կողմից՝ աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված գնման ընթացակարգը չկայացած հայտարարվելու դեպքում, նոր մրցութային գնման գործընթացին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետությունում գործող աուդիտորական բոլոր կազմակերպությունները:

3. Միեւնույն արտաքին աուդիտորական կազմակերպությունը չի կարող ավելի քան երեք տարի անընդմեջ իրականացնել Հաշվեքննիչ պալատի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների ամենամյա արտաքին աուդիտը:

4. Հաշվեքննիչ պալատի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների արտաքին աուդիտ իրականացնող աուդիտորական կազմակերպության մրցույթը կազմակերպում է Ազգային ժողովի աշխատակազմը՝ «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան:

5. Յուրաքանչյուր տարի Հաշվեքննիչ պալատի տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններին կից հրապարակվում է դրանց վերաբերյալ աուդիտորական կազմակերպության եզրակացությունը:

Հոդված 16. Հաշվեքննիչ պալատի աուդիտի կոմիտեն

1. Աուդիտի կոմիտեն գործադիր իրավասություններից անկախ մարմին է, որը հսկողություն է իրականացնում Հաշվեքննիչ պալատի ներքին աուդիտի գործառույթի նկատմամբ, Հաշվեքննիչ պալատի արտաքին աուդիտի ընթացքում համագործակցում է Հաշվեքննիչ պալատի արտաքին աուդիտորի հետ, նպաստում է վերջինիս եւ Հաշվեքննիչ պալատ պետական հիմնարկի միջեւ

արդյունավետ փոխգործակցությանը, դիտարկում է արտաքին աուդիտի աշխատանքի արդյունքները, ինչպես նաեւ իրականացնում է Հաշվեքննիչ պալատի կանոնադրությամբ աուդիտի կոմիտեին վերապահված այլ գործառույթներ:

2. Աուդիտի կոմիտեն բաղկացած է Հաշվեքննիչ պալատի երեք անդամից: Աուդիտի կոմիտեի անդամները չեն վարձատրվում իրենց կատարած աշխատանքի համար: Այդ աշխատանքը նրանք կատարում են որպես Հաշվեքննիչ պալատի անդամ:

3. Աուդիտի կոմիտեի անդամ չեն կարող լինել Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը եւ հաշվեքննություններ համակարգող Հաշվեքննիչ պալատի անդամները:

4. Աուդիտի կոմիտեի քննարկումներին եւ աշխատանքներին չեն կարող մասնակցել աուդիտի կոմիտեի անդամ չհանդիսացող Հաշվեքննիչ պալատի անդամները:

5. Աուդիտի կոմիտեն հաշվետու է Հաշվեքննիչ պալատին:

6. Աուդիտի կոմիտեի իրավասությունների իրականացման կարգը սահմանվում է Հաշվեքննիչ պալատի կանոնադրությամբ:

Հոդված 17. Հաշվեքննիչ պալատի էթիկայի կոմիտեն

1. Էթիկայի կոմիտեն գործադիր իրավասություններից անկախ մարմին է, որը հսկողություն է իրականացնում Հաշվեքննիչ պալատի կողմից հաստատված հաշվեքննության էթիկայի կանոնների պահպանման նկատմամբ, դիտարկում է հաշվեքննողների գործողությունների կամ անգործության դեմ բերված բողոքները, ուսումնասիրում է հաշվեքննողների ու հաշվեքննության խմբի ղեկավարի կամ հաշվեքննության խմբի ղեկավարի ու հաշվեքննությունը համակարգող Հաշվեքննիչ պալատի անդամի միջեւ մասնագիտական դատողությունների էական տարբերության դեպքերը, դրանց հիման վրա Հաշվեքննիչ պալատին է ներկայացնում մասնագիտական եզրակացություններ, ինչպես նաեւ իրականացնում է Հաշվեքննիչ պալատի կանոնադրությամբ էթիկայի կոմիտեին վերապահված այլ գործառույթներ:

2. Էթիկայի կոմիտեն բաղկացած է Հաշվեքննիչ պալատի երեք անդամից: Էթիկայի կոմիտեի անդամները չեն վարձատրվում իրենց կատարած աշխատանքի համար: Այդ աշխատանքը նրանք կատարում են որպես Հաշվեքննիչ պալատի անդամ:

3. Էթիկայի կոմիտեի անդամ չեն կարող լինել Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը եւ հաշվեքննություններ համակարգող Հաշվեքննիչ պալատի անդամները:

4. Էթիկայի կոմիտեի քննարկումներին եւ աշխատանքներին չեն կարող մասնակցել էթիկայի կոմիտեի անդամ չհանդիսացող Հաշվեքննիչ պալատի անդամները:

5. Էթիկայի կոմիտեն հաշվետու է Հաշվեքննիչ պալատին:

6. Էթիկայի կոմիտեի իրավասությունների իրականացման կարգը սահմանվում է Հաշվեքննիչ պալատի կանոնադրությամբ:

Հոդված 18. Հաշվեքննիչ պալատի որակի հսկողության կոմիտեն

1. Որակի հսկողության կոմիտեն գործադիր իրավասություններից անկախ մարմին է, որը որակի հսկողության անկախ վերանայում է իրականացնում հաշվեքննության առանձին փուլերի արդյունքների նկատմամբ եւ դրանց հիման վրա Հաշվեքննիչ պալատին է ներկայացնում մասնագիտական եզրակացություններ, գնահատում է հաշվեքննության խմբերի կատարողականը եւ Հաշվեքննիչ պալատին է ներկայացնում եզրակացություն նրանց խրախուսման վերաբերյալ,

ինչպես նաև իրականացնում է Հաշվեքննիչ պալատի կանոնադրությամբ որակի հսկողության կոմիտեին վերապահված այլ գործառնություններ:

2. Որակի հսկողության կոմիտեն բաղկացած է Հաշվեքննիչ պալատի երեք անդամից: Որակի հսկողության կոմիտեի անդամները չեն վարձատրվում իրենց կատարած աշխատանքի համար: Այդ աշխատանքը նրանք կատարում են որպես Հաշվեքննիչ պալատի անդամ:

3. Որակի հսկողության կոմիտեի անդամ չեն կարող լինել Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը եւ հաշվեքննություններ համակարգող Հաշվեքննիչ պալատի անդամները:

4. Որակի հսկողության կոմիտեի քննարկումներին եւ աշխատանքներին չեն կարող մասնակցել որակի հսկողության կոմիտեի անդամ չհանդիսացող Հաշվեքննիչ պալատի անդամները:

5. Որակի հսկողության կոմիտեն հաշվետու է Հաշվեքննիչ պալատին:

6. Որակի հսկողության կոմիտեի իրավասությունների իրականացման կարգը սահմանվում է Հաշվեքննիչ պալատի կանոնադրությամբ:

Հոդված 19. Հաշվեքննիչ պալատի գործադիր կոմիտեն

1. Հաշվեքննիչ պալատի գործադիր կոմիտեն կազմված է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահից եւ հաշվեքննություններ համակարգող Հաշվեքննիչ պալատի անդամներից:

2. Հաշվեքննիչ պալատի գործադիր կոմիտեն՝

1) քննարկում եւ Հաշվեքննիչ պալատին է ներկայացնում կարծիք Հաշվեքննիչ պալատի կողմից ընդունման ենթակա իրավական ակտերի վերաբերյալ.

2) Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի դիմումի հիման վրա քննարկում եւ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին է ներկայացնում կարծիք Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի կողմից ընդունման ենթակա իրավական ակտերի վերաբերյալ.

3) քննարկումներ է կազմակերպում եւ կարծիք է ներկայացնում Հաշվեքննիչ պալատի իրավասությանը վերաբերող հարցերի վերաբերյալ:

3. Հաշվեքննություններ չհամակարգող Հաշվեքննիչ պալատի անդամները չեն կարող մասնակցել Հաշվեքննիչ պալատի գործադիր կոմիտեի քննարկումներին եւ աշխատանքներին:

4. Գործադիր կոմիտեի իրավասությունների իրականացման կարգը սահմանվում է Հաշվեքննիչ պալատի կանոնադրությամբ:

Հոդված 20. Հաշվեքննիչ պալատի կանոնադրությունը

1. Հաշվեքննիչ պալատը հաստատում է իր կանոնադրությունը՝ սույն օրենքով սահմանված իր գործունեության ապահովման համար:

ԳԼՈՒԽ 4

ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 21. Գործունեության ծրագիրը

1. Հաշվեքննիչ պալատն իր գործունեության՝ արտաքին պետական հաշվեքննության տարեկան ծրագիրը հաստատում է բյուջետային տարին սկսելուց առնվազն 30 օր առաջ:
2. Գործունեության ծրագիրը ներառում է սույն օրենքով սահմանված՝ Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության նպատակի իրագործման համար անհրաժեշտ՝ Հաշվեքննիչ պալատի հաստատած կարգով նախատեսված ծրագրային համապատասխան դրույթներ:
3. Գործունեության ծրագրում ներառված թեմատիկ հաշվեքննության կատարումը տվյալ տարում չավարտվելու կամ մեկ տարուց ավելի կատարման ժամկետով պլանավորված լինելու դեպքերում, այդ թեմաները ներառվում են հաջորդ տարվա գործունեության ծրագրում:

Հոդված 22. Հաշվեքննության գործընթացը

1. Հաշվեքննության գործընթացը բաղկացած է հաշվեքննության իրականացման (այդ թվում՝ պլանավորման, կատարման եւ հաշվետվության) ու հետհսկողության փուլերից:
2. Հաշվեքննության գործընթացը պետք է կազմակերպվի օրինականության, տնտեսման, ռեսուրսային ու նպատակային արդյունավետության սկզբունքների համաձայն:
3. Հաշվեքննիչ պալատն իր կողմից բացահայտված անհամապատասխանությունների եւ խեղաթյուրումների վերաբերյալ իրավական որակում չի տալիս եւ դրանց իրավական հետեւանքների վերաբերյալ կանխատեսումներ չի անում:
4. Հաշվեքննության առաջադրանքի, պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացության, ընթացիկ եզրակացության եւ հաշվեքննության հաշվետվության նախագծերի կազմման, վավերացման եւ Հաշվեքննիչ պալատի հաստատմանը ներկայացման կարգը, դրանց կառուցվածքին եւ բովանդակությանը ներկայացվող պահանջները, ինչպես նաեւ հաշվեքննության կազմակերպման եւ իրականացման այլ ներքին ընթացակարգերը սահմանվում են Հաշվեքննիչ պալատի կողմից:

Հոդված 23. Հաշվեքննության իրականացումը

1. Հաշվեքննություններն իրականացվում են ֆինանսական եւ (կամ) համապատասխանության եւ (կամ) կատարողականի հաշվեքննության տեսակներով:
2. Հաշվեքննության իրականացման ընթացքում կարող են կիրառվել հարցման, արտաքին հաստատման, գնման, դիտարկման, վերահաշվարկի, վերակատարման եւ (կամ) վերլուծական ընթացակարգերը:
3. Հաշվեքննությունն իրականացվում է հաշվեքննության առարկայի համար իրավական ակտերով եւ (կամ) քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված գործարքներով սահմանված ժամանակաշրջանի կամ փուլի ավարտից հետո:
4. Յուրաքանչյուր հաշվեքննության իրականացման համար հաստատվում է հաշվեքննության առաջադրանք, որը ներառում է հաշվեքննության օբյեկտը, առարկան, տեսակը, իրականացման ժամկետը, հաշվեքննությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը, իրականացնող խմբի կազմը՝ խմբի ղեկավարը, այլ հաշվեքննողները եւ փորձագետները, ինչպես նաեւ, ըստ անհրաժեշտության, հաշվեքննության չափանիշներն ու Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած այլ տեղեկություններ: Հաշվեքննության առանձնահատկությունից ելնելով՝ հաշվեքննությունն իրականացնող խմբի կազմում կարող է ընդգրկվել նաեւ այլ հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանման հաշվեքննող:

5. Հաշվեքննիչ պալատը հաշվեքննության իրականացման ժամկետի սկզբից առնվազն երեք աշխատանքային օր առաջ հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարին է ուղարկում հաշվեքննության առաջադրանքը:

6. Հաշվեքննության իրականացումն ավարտվում է հաշվեքննության հաշվետվության կամ պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացության հաստատմամբ կամ հաշվեքննությունը դադարեցնելու մասին որոշմամբ:

7. Մինչև Հաշվեքննիչ պալատի կողմից հաշվեքննության արդյունքների վերաբերյալ որոշում ընդունելը Հաշվեքննիչ պալատի անդամներին, հաշվեքննողներին, փորձագետներին եւ հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձանց արգելվում է հաշվեքննության վերաբերյալ որեւէ ձեռով նախնական գնահատականների եւ եզրակացությունների հրապարակումը:

Հոդված 24. Պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունը

1. Պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունը կազմվում է հաշվետու տարվա պետական բյուջեի ֆինանսական հաշվեքննության միջոցով՝ օգտագործելով այդ տարվա պետական բյուջեի երեք, վեց եւ ինն ամիսների կատարման ֆինանսական հաշվեքննության (այսուհետեւ՝ եռամսյակային հաշվեքննություններ) ընթացիկ եզրակացությունները:

2. Պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունը ներառում է պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ կարծիք, որի շրջանակներում կարող է տրամադրվել հետեւյալ չորս կարծիքներից մեկը՝

1) չձեւափոխված կարծիք, եթե ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, պատրաստված են ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման կիրառելի հիմունքների համաձայն:

2) վերապահումով կարծիք, եթե ստացվել են բավարար (քանակապես) ու համապատասխան (որակապես) հաշվեքննության ապացույցներ, որոնցից կարելի է եզրակացնել, որ հայտնաբերված խեղաթյուրումներն, առանձին կամ միասին վերցրած, էական են, սակայն համատարած չեն ֆինանսական հաշվետվություններում կամ եթե անհնար է եղել ստանալ բավարար (քանակապես) ու համապատասխան (որակապես) հաշվեքննության ապացույցներ, սակայն կարելի է եզրակացնել, որ չհայտնաբերված խեղաթյուրումների հնարավոր հետեւանքը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա կարող է լինել էական, սակայն ոչ համատարած:

3) բացասական կարծիք, եթե ստացվել են բավարար (քանակապես) ու համապատասխան (որակապես) հաշվեքննության ապացույցներ եւ կարելի է եզրակացնել, որ խեղաթյուրումները, առանձին կամ միասին վերցրած, էական եւ համատարած են ֆինանսական հաշվետվություններում:

4) կարծիքից հրաժարում, եթե անհնար է եղել ստանալ բավարար (քանակապես) ու համապատասխան (որակապես) հաշվեքննության ապացույցներ եւ կարելի է եզրակացնել, որ չհայտնաբերված խեղաթյուրումների հնարավոր հետեւանքը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա կարող է լինել էական եւ համատարած կամ եթե առկա են բազմաթիվ անորոշություններ պարունակող այնպիսի հանգամանքներ, երբ չնայած յուրաքանչյուր անորոշության համար ձեռք են բերվել բավարար (քանակապես) ու համապատասխան (որակապես) հաշվեքննության ապացույցներ, հնարավոր չէ կարծիք կազմել ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ՝ ելնելով անորոշությունների հնարավոր փոխկապակցվածությունից եւ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա դրանց հնարավոր հանրագումարային ազդեցությունից:

3. Հաշվեքննիչ պալատը պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունն Ազգային ժողով է ներկայացնում Կառավարության կողմից պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ հաշվետվությունն Ազգային ժողով ներկայացնելուց հետո՝ մեկ ամսվա ընթացքում:

Հոդված 25. Ընթացիկ եզրակացությունը

1. Եռամսյակային հաշվեքննության իրականացման արդյունքում կազմվում է հաշվեքննության միջանկյալ հաշվետվություն՝ ընթացիկ եզրակացություն, որը ներկայացվում է Ազգային ժողովին, Կառավարությանը, ինչպես նաեւ վերաբերելի մասով՝ հաշվեքննության օբյեկտներին՝ հաշվեքննությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանի ավարտման օրվանից հետո չորս ամսվա ընթացքում:

Հոդված 26. Հաշվեքննության հաշվետվությունը

1. Թեմատիկ հաշվեքննությունների իրականացման արդյունքում կազմվում է հաշվեքննության հաշվետվություն:

2. Թեմատիկ ֆինանսական հաշվեքննության հաշվետվությունը ներառում է սույն օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված կարծիքներից մեկը:

3. Թեմատիկ համապատասխանության հաշվեքննության հաշվետվությունը ներառում է ամփոփ տեղեկատվություն օրինականության սկզբունքի պահպանման վերաբերյալ:

4. Թեմատիկ կատարողականի հաշվեքննության հաշվետվությունը ներառում է ամփոփ տեղեկատվություն հատուցման դիմաց արժեքի ստեղծման (տնտեսման եւ (կամ) ռեսուրսային արդյունավետության եւ (կամ) նպատակային արդյունավետության սկզբունքների պահպանման) վերաբերյալ:

Հոդված 27. Հաշվեքննության արդյունքների վերաբերյալ մեկնաբանությունները

1. Պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացության եւ ընթացիկ եզրակացության նախագծերը ներկայացվում են Կառավարությանը, իսկ հաշվեքննության հաշվետվության նախագիծը՝ հաշվեքննության առաջադրանքում նշված հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարին, որոնք նախագիծը ստանալուն հաջորդող 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում կարող են ներկայացնել գրավոր մեկնաբանություններ նախագծում ներկայացված փաստերի, առաջարկությունների եւ այլ տեղեկությունների վերաբերյալ:

Հոդված 28. Հաշվեքննության կասեցումը եւ դադարեցումը

1. Սույն օրենքի 33-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված պարտականությունների կատարման անհնարինության, ինչպես նաեւ հաշվեքննության ընթացքում հաշվեքննության արդյունքի վրա էական ազդեցություն ունեցող առանձին տեղեկությունների ճշտման անհրաժեշտություն առաջանալու կամ հաշվեքննությանն առնչվող փաստաթղթերը նախաքննության մարմինների կամ դատարանի որոշման հիման վրա առգրավված լինելու կամ տարերային աղետի պատճառով կամ հաշվեքննության իրականացումն անհնարին դարձնող այլ անկանխատեսելի հանգամանքի դեպքում Հաշվեքննիչ պալատի որոշմամբ հաշվեքննությունը կասեցվում է: Կասեցման հիմքերի վերացումից հետո Հաշվեքննիչ պալատի որոշմամբ հաշվեքննությունը կարող է վերսկսվել մնացած ժամկետով:

2. Հաշվեքննությունը կարող է դադարեցվել, եթե կասեցված հաշվեքննության կասեցման հիմքերը կասեցմանը հաջորդող մեկ տարվա ընթացքում չեն վերացել կամ եթե հաշվեքննության իրականացման ընթացքում պարզվել է, որ հաշվեքննության տվյալ թեման այլեւս չունի բավարար արդիականություն, էականություն կամ բարելավման ներուժ:

Հոդված 29. Հետսկողությունը

1. Պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունը հաստատումից հետո ներկայացվում է Ազգային ժողովին ու Կառավարությանը, իսկ ընթացիկ եզրակացությունը եւ հաշվեքննության հաշվետվությունը՝ հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարներին, ինչպես նաեւ, ըստ անհրաժեշտության, հաշվեքննության առարկային առնչվող այլ մարմինների ղեկավարներին:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված փաստաթղթերում ներկայացված առաջարկությունների հասցեատեր հանդիսացող հաշվեքննության օբյեկտների ղեկավարները, նշված փաստաթղթերը ստանալուց հետո 30 օրվա ընթացքում, պարտավոր են Հաշվեքննիչ պալատին տրամադրել իրենց հասցեագրված առաջարկությունների կատարման վերաբերյալ միջոցառումների ծրագիր, որը պետք է պարունակի տեղեկատվություն յուրաքանչյուր միջոցառման կատարման պատասխանատուի եւ վերջնաժամկետի վերաբերյալ:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված՝ Հաշվեքննիչ պալատի առաջարկությունների հասցեատեր հանդիսացող հաշվեքննության օբյեկտների ղեկավարները պարտավոր են Հաշվեքննիչ պալատի առաջարկած ժամկետում ներկայացնել տեղեկատվություն առաջարկությունների եւ սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված միջոցառումների ծրագրի կատարման ընթացքի վերաբերյալ:

Հոդված 30. Տարեկան հաղորդումը

1. Հաշվեքննիչ պալատը յուրաքանչյուր տարի՝ մինչեւ հունիսի 1-ը, Ազգային ժողով է ներկայացնում նախորդ տարվա իր գործունեության վերաբերյալ ամփոփ տեղեկատվություն պարունակող տարեկան հաղորդում:

2. Հաշվեքննիչ պալատի տարեկան հաղորդումը քննարկվում է Ազգային ժողովում՝ առանց որոշում ընդունելու:

Հոդված 31. Հաշվեքննողի իրավունքներն ու պարտականությունները

1. Հաշվեքննողն իրավասու է տվյալ հաշվեքննության առարկայի շրջանակներում՝

1) հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձից պահանջելու առկա էլեկտրոնային շտեմարաններին հասանելիություն, փաստաթղթեր, դրանց վավերացված պատճեններ, անհրաժեշտ տեղեկանքներ, տեղեկատվություն, այդ թվում՝ հաշվապահական հաշվառման վերաբերյալ, դրանցից դուրս գրելու տեղեկություններ: Օրենքով պահպանվող գաղտնիք պարունակող տեղեկատվությանը հաշվեքննողը կարող է ծանոթանալ տվյալ գաղտնիքի համար օրենքով սահմանված կարգով.

2) հաշվեքննության ընթացքում ծագած հարցերի վերաբերյալ հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձից ստանալու բանավոր եւ գրավոր պարզաբանումներ.

3) մուտք գործելու հաշվեքննության օբյեկտի տարածքներ.

4) անհրաժեշտության դեպքում հաշվեքննության գործընթացին ներգրավելու հաշվեքննության օբյեկտի ներկայացուցիչներին, այդ թվում՝ պահանջելով հաշվեքննության իրականացման ընթացքում իր մասնակցությամբ հաշվառման (գույքագրման) իրականացում.

5) պահանջել հաշվեքննության օբյեկտից՝ հաշվեքննության օբյեկտի հետ քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված գործարքների մյուս կողմ հանդիսացած անձից, իր իրավասությունների շրջանակներում պահանջել եւ Հաշվեքննիչ պալատին ներկայացնել անհրաժեշտ փաստաթղթեր կամ տեղեկատվություն.

6) հաշվեքննության առարկայի վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալ իրավաբանական անձանցից:

2. Հաշվեքննողը պարտավոր է՝

1) անաչառ եւ համակողմանի հավաքել ու արձանագրել հաշվեքննության առարկային առնչվող տեղեկություններն ու փաստերը.

2) իրականացնել հաշվեքննության գործընթացի փաստաթղթավորում.

3) չխոչընդոտել հաշվեքննության օբյեկտի բնականոն աշխատանքին.

4) հաշվեքննության ընթացքում հանցագործության առերեսույթ հատկանիշների ի հայտ գալու պարագայում տեղեկացնել հաշվեքննությունը համակարգող Հաշվեքննիչ պալատի անդամին եւ Հաշվեքննիչ պալատին:

3. Հաշվեքննության խմբի ղեկավարն, ի լրումն սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված պարտականությունների, հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձանց ծանոթացնում է հաշվեքննությանն առնչվող իրենց իրավունքներին ու պարտականություններին:

Հոդված 32. Փորձագետը

1. Հաշվեքննիչ պալատն իրավասու է սույն օրենքով եւ Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով հաշվեքննության գործընթացում ներգրավել փորձագետի:

2. Փորձագետն իրավասու է հաշվեքննության ընթացքում իրականացնել սույն օրենքի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-6-րդ կետերով սահմանված իրավունքները եւ պետք է կրի սույն օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված պարտականությունները:

Հոդված 33. Հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները

1. Հաշվեքննության առաջադրանքում նշված հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարն իրավասու է՝

1) ծանոթանալու հաշվեքննության հաշվետվության նախագծին եւ ներկայացնելու իր գրավոր մեկնաբանությունները դրա վերաբերյալ.

2) օրենքով սահմանված կարգով բողոքարկելու հաշվեքննողների գործողությունները:

2. Հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձը պարտավոր է՝

1) հաշվեքննողներին հատկացնել աշխատանքային տարածք, որն ապահովված է աշխատելու համար բավարար պայմաններով.

2) հաշվեքննողի առաջարկած ժամկետում, որը չի կարող պակաս լինել երեք աշխատանքային օրից, տրամադրել հաշվեքննության առարկայի վերաբերյալ առկա եւ հասանելի ամբողջական եւ ճշգրիտ տեղեկատվությունը եւ փաստաթղթերը.

3) կազմակերպել եւ ապահովել հաշվեքննողի մասնակցությամբ հաշվեքննության ընթացակարգերի իրականացումը, այդ թվում՝ հաշվեքննողի պահանջով կազմակերպել հաշվեքննողի մասնակցությամբ հաշվառման (գույքագրման) իրականացում, ստորագրել բանավոր հարցման արձանագրությունները՝ ըստ անհրաժեշտության արձանագրությանը կից ներկայացնելով արձանագրության բովանդակության վերաբերյալ գրավոր առարկություններ.

4) չխոչընդոտել հաշվեքննության ընթացքին:

3. Հաշվեքննողի՝ հաշվեքննությանը վերաբերող, սույն օրենքով սահմանված իրավունքներից բխող պահանջները պարտադիր են հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձանց համար:

ԳԼՈՒԽ 5

ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ

Հոդված 34. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի (անդամի) անձեռնմխելիությունը

1. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը (անդամը) չի կարող պատասխանատվության ենթարկվել իր լիազորություններն իրականացնելիս հայտնած կարծիքի կամ կայացրած որոշման համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նրա արարքում առկա են վարչական իրավախախտման կամ հանցագործության հատկանիշներ:

2. Իր լիազորությունների իրականացման կապակցությամբ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի (անդամի) նկատմամբ քրեական հետապնդում կարող է հարուցվել, կամ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը (անդամը) կարող է ազատությունից զրկվել գլխավոր դատախազի միջնորդության հիման վրա միայն Հաշվեքննիչ պալատի համաձայնությամբ՝ Հաշվեքննիչ պալատի նիստերում որոշումների ընդունման կարգին համապատասխան: Հաշվեքննիչ պալատի նախագահն (անդամն) առանց Հաշվեքննիչ պալատի համաձայնության կարող է զրկվել ազատությունից, երբ նա բռնվել է հանցանք կատարելու պահին կամ անմիջապես դրանից հետո: Այս դեպքում ազատությունից զրկելը չի կարող տեւել 72 ժամից ավելի: Հաշվեքննիչ պալատի անդամին ազատությունից զրկելու մասին անհապաղ տեղեկացվում է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին:

Հոդված 35. Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության ֆինանսավորումը

1. Հաշվեքննիչ պալատին վերապահված գործառույթների (հաշվեքննություն եւ ստուգում) իրականացման համար պետական բյուջեի միջոցների հաշվին ապահովվում է Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության նպատակի կատարումը երաշխավորող ֆինանսավորում:

2. Հաշվեքննիչ պալատի բյուջեն Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի մաս է:

3. Հաշվեքննիչ պալատը «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով եւ Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով յուրաքանչյուր տարի կազմում եւ Կառավարություն է ներկայացնում առաջիկա տարվա իր բյուջետային ֆինանսավորման հայտը (ծախսերի նախահաշվի նախագիծը):

4. Հաշվեքննիչ պալատի առաջիկա տարվա բյուջետային ֆինանսավորման հայտը Կառավարության կողմից ընդունվելու դեպքում ընդգրկվում է պետական բյուջեի նախագծում, իսկ առարկության դեպքում պետական բյուջեի նախագծի հետ անփոփոխ ներկայացվում է Ազգային ժողով:

5. Կառավարությունն Ազգային ժողով եւ Հաշվեքննիչ պալատ է ներկայացնում բյուջետային հայտի վերաբերյալ իր փոփոխությունների հիմնավորումը:

6. Հաշվեքննիչ պալատի բնականոն գործունեության ապահովման համար, չնախատեսված ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով, նախատեսվում է Հաշվեքննիչ պալատի պահուստային ֆոնդ, որը ներկայացվում է պետական բյուջեի առանձին տողով: Պահուստային ֆոնդի մեծությունը հավասար է տվյալ տարվա պետական բյուջեի մասին օրենքով Հաշվեքննիչ պալատի համար նախատեսված ծախսերի ընդհանուր գումարի երկու տոկոսին:

7. Հարկային մարմնում առկա տեղեկատվության հիման վրա, սույն օրենքով սահմանված որակավորման պահանջներին համապատասխանող Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների համար պետք է ապահովվի Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող՝ միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող եւ միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպությունների՝ ըստ համադրելի պաշտոնների միջին վարձատրությանը համապատասխան աշխատանքի վարձատրություն: Սույն մասում նշված՝ հարկային մարմնում առկա տեղեկատվությունը, Հաշվեքննիչ պալատի պահանջով, պահանջի ներկայացումից հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, հարկային մարմնի կողմից ներկայացվում է Հաշվեքննիչ պալատին:

8. Հաշվեքննիչ պալատի աշխատողների սոցիալական երաշխիքները սահմանվում են օրենքով, այդ թվում՝ «Պետական պաշտոններ եւ պետական ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 22-րդ եւ 24-26-րդ հոդվածներով սահմանված երաշխիքները:

Հոդված 36. Հաշվեքննության իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության մատչելիությունը

1. Հաշվեքննիչ պալատին անհատույց եւ ազատ կերպով առցանց հասանելի են Հայաստանի Հանրապետության, պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու հիմնարկների կողմից վարվող թղթային եւ էլեկտրոնային տեղեկատվական շտեմարաններն ու համակարգերը, տեղեկություններն ու փաստաթղթերը:

2. Հաշվեքննության իրականացման ժամկետում Հաշվեքննիչ պալատին առցանց հասանելի են սույն օրենքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված սուբյեկտներին պատկանող՝ հաշվեքննության շրջանակին առնչվող էլեկտրոնային շտեմարանները:

3. Հաշվեքննիչ պալատի գործառույթներն իրականացնելիս Հաշվեքննիչ պալատի համար ապահովվում է, այդ թվում՝ «Անձնական տվյալների պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հիման վրա տվյալների մշակողների կողմից վարվող տվյալների բազաների, տեղեկատվական համակարգերի եւ տվյալների շտեմարանների, ինչպես նաեւ օրենքով պահպանվող գաղտնիքի հասանելիությունը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված տեղեկատվական համակարգերին Հաշվեքննիչ պալատի հասանելիությունն ապահովվում է՝ նշված տեղեկատվական համակարգերի համար Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված տեղեկատվական անվտանգության պահանջներին (առկայության դեպքում) Հաշվեքննիչ պալատի համապատասխանության վերաբերյալ, Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված կարգով ներգրավված, անկախ հավաստիացումից հետո:

5. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված՝ օրենքով պահպանվող տվյալները եւ տեղեկությունները, Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի (անդամի), հաշվեքննողի եւ փորձագետի կողմից հրապարակումը, ինչպես նաեւ սույն օրենքով նախատեսված՝ Հաշվեքննիչ պալատի գործառույթների հետ չառնչվող ցանկացած այլ ձեւով օգտագործումն առաջացնում է օրենքով նախատեսված պատասխանատվություն:

Հոդված 37. Պատասխանատվությունը Հաշվեքննիչ պալատի գործունեությանը խոչընդոտելու համար

1. Էլեկտրոնային շտեմարաններին հասանելիությունը, հաշվեքննության շրջանակում պահանջված նյութերը, փաստաթղթերը, տեղեկությունները, պարզաբանումները, ինչպես նաեւ հետիսկողության ընթացքում միջոցառումների պլանը եւ դրա կատարման ընթացքի վերաբերյալ պահանջված

տեղեկությունները սույն օրենքով սահմանված ժամկետներում եւ կարգով Հաշվեքննիչ պալատին չտրամադրելը կամ ոչ լիարժեք տրամադրելը կամ հաշվեքննության ընթացակարգերի կատարմանը խոչընդոտելն առաջացնում է օրենքով նախատեսված պատասխանատվություն:

2. Հաշվեքննիչ պալատը հաշվեքննության ընթացքում կամ արդյունքում կարող է հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարին, ինչպես նաեւ վերադաս ունենալու դեպքում՝ վերադասին, առաջարկել օրենքով սահմանված կարգով պատասխանատվության ենթարկել հաշվեքննության օբյեկտի պաշտոնատար անձանց, եթե վերջիններս չեն կատարում սույն օրենքի պահանջները:

3. Հաշվեքննիչ պալատը կարող է հրապարակել եւ Ազգային ժողովին ներկայացնել սույն օրենքի պահանջները չկատարած կամ ոչ պատշաճ կատարած պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնի, դրա պաշտոնատար անձի կամ իրավաբանական անձի վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ համապատասխան դեպքի նկարագրությամբ:

ԳԼՈՒԽ 6

ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏՈՒՄ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 38. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության իրավական հիմքերը

1. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության՝ որպես պետական ծառայության առանձին տեսակի առանձնահատկությունները կարգավորվում են սույն օրենքով:

2. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների աշխատանքային հարաբերություններին վերաբերող հարցերը, որոնք կարգավորված չեն սույն օրենքով, կարգավորվում են «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված իրավական ակտով այդ հարաբերությունները կարգավորված չլինելու դեպքում, դրանք կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսդրությամբ:

Հոդված 39. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների պաշտոնների համակարգը

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների պաշտոնները դասակարգվում են հետեւյալ խմբերի՝

1) բարձրագույն պաշտոններ.

2) գլխավոր պաշտոններ.

3) առաջատար պաշտոններ.

4) կրտսեր պաշտոններ:

2. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների պաշտոնների խմբերը դասակարգվում են 1-ին, 2-րդ եւ 3-րդ ենթախմբերի:

3. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների պաշտոնների խմբերում 1-ին ենթախումբը տվյալ խմբի բարձրագույն ենթախումբն է:

4. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների բարձրագույն խմբի պաշտոնները դասակարգվում են հետեւյալ ենթախմբերի՝ ընդգրկելով հետեւյալ պաշտոնները՝

1) 1-ին ենթախումբ՝ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահ.

2) 2-րդ ենթախումբ՝ Հաշվեքննիչ պալատի անդամ.

3) 3-րդ ենթախումբ՝ Հաշվեքննիչ պալատի վարչության պետ:

5. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների գլխավոր պաշտոնները դասակարգվում են հետևյալ ենթախմբերի՝ ընդգրկելով հետևյալ պաշտոնները՝

1) 1-ին ենթախումբ՝ Հաշվեքննիչ պալատի վարչության պետի տեղակալ.

2) 2-րդ ենթախումբ՝ հաշվեքննության ավագ կառավարիչ.

3) 3-րդ ենթախումբ՝ հաշվեքննության կառավարիչ:

6. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների առաջատար պաշտոնները դասակարգվում են հետևյալ ենթախմբերի՝ ընդգրկելով հետևյալ պաշտոնները՝

1) 1-ին ենթախումբ՝ առաջին դասի ավագ հաշվեքննող.

2) 2-րդ ենթախումբ՝ երկրորդ դասի ավագ հաշվեքննող.

3) 3-րդ ենթախումբ՝ երրորդ դասի ավագ հաշվեքննող:

7. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների կրտսեր պաշտոնները դասակարգվում են հետևյալ ենթախմբերի՝ ընդգրկելով հետևյալ պաշտոնները.

1) 1-ին ենթախումբ՝ առաջին դասի կրտսեր հաշվեքննող.

2) 2-րդ ենթախումբ՝ երկրորդ դասի կրտսեր հաշվեքննող.

3) 3-րդ ենթախումբ՝ երրորդ դասի կրտսեր հաշվեքննող:

8. Հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանում չհանդիսացող Հաշվեքննիչ պալատի հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանումներում պաշտոնների դասակարգումները սահմանվում են Հաշվեքննիչ պալատի կողմից, որոնց համար կողմնորոշիչ նշանակություն ունեն սույն հոդվածի 4-րդ մասի 3-րդ կետում եւ 5-7-րդ մասերում նշված պաշտոնների դասակարգումները:

9. Հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանում չհանդիսացող Հաշվեքննիչ պալատի հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանումներում Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների պաշտոնների համար որակավորման՝ գործառույթից կախված պահանջները սահմանվում են Հաշվեքննիչ պալատի կողմից:

Հոդված 40. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողներին ներկայացվող հիմնական պահանջները

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի պաշտոն կարող է զբաղեցնել Հայաստանի Հանրապետության այն քաղաքացին, որը՝

1) ունի բարձրագույն կրթություն.

2) տիրապետում է հայերենին.

3) բավարարում է պաշտոնին ներկայացվող՝ Սահմանադրությամբ եւ սույն օրենքով նախատեսված պահանջները, եւ առկա չեն պաշտոնի նշանակման համար սույն օրենքով սահմանված սահմանափակումները:

2. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի պաշտոնում չի կարող նշանակվել այն անձը՝

1) որը դատական կարգով ճանաչվել է անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ.

2) որն օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով զրկվել է հանրային ծառայությունում պաշտոն զբաղեցնելու իրավունքից.

3) որը դատապարտվել է հանցագործության համար՝ անկախ դատվածությունը մարված կամ վերացված լինելու հանգամանքից.

4) որի նկատմամբ հարուցված է քրեական հետապնդում.

5) որի նկատմամբ հարուցված քրեական հետապնդումը դադարեցվել է կամ քրեական հետապնդում չի հարուցվել ոչ արդարացնող հիմքով.

6) որն ունի Կառավարության հաստատած ցանկով նախատեսված՝ հանրային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու դեպքում լիազորությունների իրականացումը խոչընդոտող հիվանդություն կամ ֆիզիկական արատ.

7) որը, լինելով աուդիտոր, օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով զրկվել է որոշակի ժամկետով աուդիտորական գործունեության իրականացման իրավունքից.

8) որը, լինելով աուդիտոր, ստորագրել է աուդիտորական եզրակացություն, որը ճանաչվել է ոչ հավաստի.

9) որի աուդիտորի որակավորումը չեղարկվել է:

Հոդված 41. Հաշվեքննիչ պալատում պաշտոնի նշանակելու պայմանները

1. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը եւ մյուս անդամներն ընտրվում են սույն օրենքի 5-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

2. Հաշվեքննիչ պալատի հաշվեքննություն իրականացնող հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանման՝ վարչության պետ եւ տեղակալ կարող է նշանակվել սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի պահանջները բավարարող այն անձը, որն ունի աուդիտորի որակավորում եւ որը մինչեւ նշանակումն առնվազն երկու տարի զբաղեցրել է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության գլխավոր խմբի պաշտոն:

3. Հաշվեքննիչ պալատի հաշվեքննության ավագ կառավարիչ կարող է նշանակվել սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի պահանջները բավարարող այն անձը, որն ունի աուդիտորի որակավորում եւ որը մինչեւ նշանակումն առնվազն մեկ տարի զբաղեցրել է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության գլխավոր խմբի պաշտոն:

4. Հաշվեքննիչ պալատի հաշվեքննության կառավարիչ կարող է նշանակվել սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի պահանջները բավարարող այն անձը, որն ունի աուդիտորի որակավորում եւ որը մինչեւ նշանակումը զբաղեցրել է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության գլխավոր խմբի կամ վերջին երկու տարին առաջատար խմբի պաշտոն կամ ունի միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող եւ միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպությունում ղեկավարի առնվազն մեկ

տարվա ստաժ կամ այլ աուդիտորական կազմակերպությունում ղեկավարի առնվազն երկու տարվա ստաժ:

5. Հաշվեքննիչ պալատի առաջին դասի ավագ հաշվեքննող կարող է նշանակվել սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի պահանջները բավարարող այն անձը, որը հանձնել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված աուդիտորի որակավորման քննությունների ծրագրի՝ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված առնվազն 4 առարկաները, եւ որը մինչեւ նշանակումն առնվազն երկու տարի զբաղեցրել է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության առաջատար խմբի պաշտոն:

6. Հաշվեքննիչ պալատի երկրորդ դասի ավագ հաշվեքննող կարող է նշանակվել սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի պահանջները բավարարող այն անձը, որը հանձնել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված աուդիտորի որակավորման քննությունների ծրագրի՝ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված առնվազն 4 առարկաները, եւ որը մինչեւ նշանակումն առնվազն մեկ տարի զբաղեցրել է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության առաջատար խմբի պաշտոն:

7. Հաշվեքննիչ պալատի երրորդ դասի ավագ հաշվեքննող կարող է նշանակվել սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի պահանջները բավարարող այն անձը, որը հանձնել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված աուդիտորի որակավորման քննությունների ծրագրի՝ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված առնվազն 4 առարկաները, եւ որը մինչեւ նշանակումը զբաղեցրել է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության առաջատար խմբի պաշտոն կամ ունի կրտսեր հաշվեքննողի առնվազն երկու տարվա ստաժ կամ միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող եւ միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպությունում աուդիտորի առնվազն երկու տարվա ստաժ կամ այլ աուդիտորական կազմակերպությունում աուդիտորի առնվազն չորս տարվա ստաժ:

8. Հաշվեքննիչ պալատի առաջին դասի կրտսեր հաշվեքննող կարող է նշանակվել սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի պահանջները բավարարող այն անձը, որը հանձնել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված աուդիտորի որակավորման քննությունների ծրագրի՝ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված առնվազն 2 առարկաները, եւ որը մինչեւ նշանակումն առնվազն երկու տարի զբաղեցրել է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության կրտսեր խմբի պաշտոն կամ ունի միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող եւ միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպությունում աուդիտորի առնվազն երկու տարվա ստաժ կամ այլ աուդիտորական կազմակերպությունում աուդիտորի առնվազն չորս տարվա ստաժ:

9. Հաշվեքննիչ պալատի երկրորդ դասի կրտսեր հաշվեքննող կարող է նշանակվել սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի պահանջները բավարարող այն անձը, որը հանձնել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված աուդիտորի որակավորման քննությունների ծրագրի՝ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված առնվազն 2 առարկաները, եւ որը մինչեւ նշանակումն առնվազն մեկ տարի զբաղեցրել է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության կրտսեր խմբի պաշտոն կամ ունի միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող եւ միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպությունում աուդիտորի առնվազն մեկ ու կես տարվա ստաժ կամ այլ աուդիտորական կազմակերպությունում աուդիտորի առնվազն երկու տարվա ստաժ:

10. Հաշվեքննիչ պալատի երրորդ դասի կրտսեր հաշվեքննող կարող է նշանակվել սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի պահանջները բավարարող այն անձը, որը հանձնել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված աուդիտորի որակավորման քննությունների ծրագրի՝ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված առնվազն 2 առարկաները, եւ որը մինչեւ նշանակումը զբաղեցրել է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության կրտսեր խմբի պաշտոն կամ ունի սկսնակ աուդիտորի առնվազն մեկ տարվա ստաժ եւ անցողիկ միավորով հաղթահարել է սկսնակ հաշվեքննողների համար նախատեսված վերապատրաստման դասընթացները կամ միջազգային խմբի անդամ հանդիսացող եւ միջազգային ճանաչում ունեցող աուդիտորական կազմակերպությունում աուդիտորի առնվազն մեկ տարվա ստաժ կամ այլ աուդիտորական կազմակերպությունում աուդիտորի առնվազն մեկ ու կես տարվա ստաժ կամ տնտեսագիտության, ֆինանսների բնագավառում մասնագիտական աշխատանքի առնվազն երկու տարվա ստաժ:

11. Հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանում չհանդիսացող Հաշվեքննիչ պալատի հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանումներում պաշտոնների նշանակման համար կիրառվող պայմանները սահմանվում են Հաշվեքննիչ պալատի կողմից, որի համար սույն հոդվածի 2-րդից 10-րդ մասերով նախատեսված պայմանները կրում են կողմնորոշիչ բնույթ:

12. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոնները (բացառությամբ ինքնավար պաշտոնների) համալրվում են Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով եւ պայմաններով անցկացվող մրցույթի արդյունքների հիման վրա, բացառությամբ փոխադրման կարգով Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոնների համալրման:

13. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության թափուր պաշտոնը, եթե չի զբաղեցվում փոխադրման կարգով կամ թափուր պաշտոնը մինչեւ սույն օրենքով նախատեսված՝ մրցույթային կարգով զբաղեցնելը, կարող է զբաղեցվել ժամկետային աշխատանքային պայմանագրով, բայց ոչ ավելի, քան մեկ տարի ժամկետով: Սույն մասով սահմանված պայմանագիրը կնքվում է այն անձի հետ, որը բավարարում է տվյալ պաշտոնի անձնագրի պահանջները:

Հոդված 42. Հաշվեքննիչ պալատում սկսնակ հաշվեքննողների ներգրավումը

1. Հաշվեքննիչ պալատում որպես սկսնակ հաշվեքննող որոշակի ժամկետով աշխատանքային պայմանագրով կարող է ներգրավվել Հայաստանի Հանրապետությունում մշտապես բնակվող, սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջները բավարարող կամ բակալավրիատի ուսանող հանդիսացող, ինչպես նաեւ սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի պահանջից բացի մյուս պահանջները բավարարող անձը:

2. Սկսնակ հաշվեքննողները Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով անցնում են սկսնակ հաշվեքննողների համար նախատեսված վերապատրաստման դասընթացներ:

Հոդված 43. Հաշվեքննիչ պալատում պաշտոնի նշանակելը եւ պաշտոնից ազատելը

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողներին (բացառությամբ ինքնավար պաշտոններ զբաղեցնողների եւ ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ղեկավարի) պաշտոնի նշանակում եւ պաշտոնից ազատում է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը:

2. Հաշվեքննիչ պալատի տեխնիկական սպասարկում եւ քաղաքացիական աշխատանք իրականացնող անձանց աշխատանքի ընդունում եւ աշխատանքից ազատում է Հաշվեքննիչ պալատի գլխավոր քարտուղարը՝ Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

3. Հաշվեքննիչ պալատում հայեցողական պաշտոն զբաղեցնող անձանց աշխատանքի ընդունում եւ աշխատանքից ազատում է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը:

Հոդված 44. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոն զբաղեցնելը տեղափոխման եւ փոխադրման կարգով

1. Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը մինչեւ երկու տարի ժամկետով կարող է տեղափոխություն կատարել հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանումների հավասարազոր պաշտոն զբաղեցնող Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների միջեւ, եթե վերջիններս բավարարում են Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոնի անձնագրի պահանջները:

2. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության թափուր պաշտոն առաջանալու դեպքում, Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը կարող է նույն կամ այլ հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային

ստորաբաժանման Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողին փոխադրել թափուր պաշտոնին, եթե նա բավարարում է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոնի անձնագրի պահանջները:

3. Փոխադրումից հետո թափուր մնացած պաշտոնը կարող է զբաղեցվել սույն օրենքով նախատեսված մրցույթով կամ փոխադրումով:

4. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության ժամանակավոր թափուր պաշտոն առաջանալու դեպքում, մինչև սահմանված հիմքի վերացումը, Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը կարող է այլ հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանման ծառայողին փոխադրել այդ պաշտոնին, եթե նա բավարարում է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոնի անձնագրի պահանջները: Ժամանակավոր թափուր պաշտոնի փոխադրման դեպքում փոխադրված ծառայողի պարտականությունները կատարում է տվյալ պաշտոնի անձնագրով նախատեսված փոխարինող ծառայողը:

5. Սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված ժամանակավոր թափուր պաշտոնն առաջանում է՝

1) հղիության եւ ծննդաբերության արձակուրդի դեպքում.

2) մինչև երեք տարեկան երեխայի խնամքի համար տրամադրվող արձակուրդի դեպքում.

3) պարտադիր զինվորական ծառայության զորակոչվելու դեպքում.

4) Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի կողմից իր ծառայողական պարտականությունները կատարելու ժամանակավոր անհնարինության դեպքում.

5) եռամսյա ժամկետը գերազանցող վերապատրաստման կամ ծառայողական գործուղման մեկնելու դեպքում:

6. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված փոխադրումն իրականացվում է հավասարազոր կամ տվյալ պաշտոնին հաջորդող մեկ ենթախմբով բարձր Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոնի:

7. Տեղափոխությունը, փոխադրումն իրականացվում են Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի համաձայնությամբ:

8. Տեղափոխության եւ փոխադրման դեպքերում Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի հետ վերջնահաշվարկ չի կատարվում:

9. Տեղափոխության եւ փոխադրման կարգով պաշտոն զբաղեցնելու կարգը եւ պայմանները, ինչպես նաեւ տեղափոխության եւ փոխադրման կարգով պաշտոն զբաղեցնելու ժամանակ անձնակազմի կառավարման ընթացակարգային առանձնահատկությունները սահմանում է Հաշվեքննիչ պալատը:

10. Սույն հոդվածի իմաստով հավասարազոր պաշտոն է համարվում Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոնների անվանացանկում Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոնի համապատասխան խմբի նույն ենթախմբում ընդգրկված պաշտոնը:

11. Սույն հոդվածի 1-10-րդ մասերի դրույթները չեն տարածվում Հաշվեքննիչ պալատի ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց վրա:

Հոդված 45. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի կարիերային առաջընթացը (առաջխաղացումը) առանց մրցույթի

1. Սույն օրենքի 39-րդ հոդվածի 6-րդ մասի 2-րդ կամ 3-րդ կետով կամ 7-րդ մասով նախատեսված պաշտոն զբաղեցնող Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի կարիերային առաջընթացը (առաջխաղացումը) առանց մրցույթի իրականացվում է տվյալ պաշտոնի (հաստիքային միավորի) ենթախումբը հաջորդող մեկ ենթախմբով բարձրացնելու եղանակով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի կարիերային առաջընթացի (առաջխաղացման) նպատակով Հաշվեքննիչ պալատի կողմից կազմակերպվում եւ անց է կացվում համապատասխան պաշտոնի առանձնահատկություններով պայմանավորված կատարողականի գնահատման գործընթաց, որի արդյունքներով որոշվում է Հաշվեքննիչ պալատում ծառայողի կարիերային առաջընթացի (առաջխաղացման) հարցը:

3. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայողի առաջխաղացման նպատակով կատարողականի գնահատման գործընթացի կազմակերպման եւ արդյունքների ամփոփման կարգը եւ ձեւաչափը սահմանում է Հաշվեքննիչ պալատը:

Հոդված 46. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ կիրառվող սահմանափակումները

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ կիրառվում են «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով նախատեսված սահմանափակումները:

Հոդված 47. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի պաշտոնից ազատվելը

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողը (բացառությամբ ինքնավար պաշտոններ զբաղեցնողների) պաշտոնից ազատվում է՝

1) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցնելու դեպքում.

2) անձնական նախաձեռնությամբ՝ գրավոր դիմումի հիման վրա.

3) հաստիքների կրճատման դեպքում, եթե Հաշվեքննիչ պալատում ծառայողին համապատասխան պաշտոնում նշանակելը հնարավոր չէ, եւ հաստիքների կրճատումը պայմանավորված է հաստիքների ընդհանուր թվի կրճատմամբ.

4) Կառավարության հաստատած հիվանդություններից որեւէ մեկով հիվանդանալու դեպքում.

5) օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչվելու դեպքում.

6) դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճռի հիման վրա մահացած հայտարարվելու կամ անհայտ բացակայող ճանաչվելու դեպքում.

7) նրա նկատմամբ դատարանի մեղադրական դատավճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելու դեպքում.

8) նրա նկատմամբ պաշտոնից ազատում կարգապահական տույժ նշանակելու դեպքում.

9) ժամանակավոր անաշխատունակության հետեւանքով ավելի քան 120 օր անընդմեջ կամ վերջին տասներկու ամսվա ընթացքում ավելի քան 140 օր ծառայության չներկայանալու դեպքում՝ չհաշված հղիության եւ ծննդաբերության կամ մինչեւ երեք տարեկան երեխայի խնամքի համար արձակուրդը.

10) սույն օրենքի 40-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված սահմանափակումներից որեւէ մեկի ի հայտ գալու դեպքում.

11) երկու տարի անընդմեջ իր մեղքով շարունակական մասնագիտական զարգացման անհատական ծրագրով հաստատված կրեդիտները չստանալու դեպքում:

12) սույն օրենքի պահանջների խախտմամբ պաշտոնի նշանակված լինելու դեպքում:

2. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի պարտականությունները համարվում են դադարած նրա մահվան դեպքում:

Հոդված 48. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի իրավունքները

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողն իրավունք ունի՝

1) ծանոթանալու իր անձնական գործի բոլոր նյութերին, իր գործունեությանը վերաբերող փաստաթղթերին:

2) իր իրավասության սահմաններում քննարկելու հարցեր եւ ընդունելու որոշումներ:

3) ստանալու օրենքով նախատեսված վարձատրություն:

4) սահմանված կարգով մասնակցելու ծառայողական առաջխաղացմանը:

5) սահմանված կարգով վերապատրաստվելու պետական բյուջեի, ինչպես նաեւ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված այլ միջոցների հաշվին:

6) ներկայացնելու առաջարկություններ Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության կատարելագործման վերաբերյալ:

Հոդված 49. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի պարտականությունները

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողը պարտավոր է՝

1) տիրապետել զբաղեցրած պաշտոնում իր իրավունքներն ու պարտականությունները սահմանող իրավական ակտերին:

2) կատարել Սահմանադրության, օրենքների եւ այլ իրավական ակտերի պահանջները:

3) ապահովել պահանջվող մասնագիտական որակավորում եւ գործնական հմտություններ:

4) պահպանել ծառայողական կարգապահությունը:

5) պահպանել պետական, ծառայողական կամ օրենքով պահպանվող այլ գաղտնիք պարունակող տեղեկատվության հետ աշխատելու համար սահմանված պահանջները, այդ թվում՝ պաշտոնավարումը դադարեցնելուց հետո:

6) Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով հավաքել շարունակական մասնագիտական զարգացման անհրաժեշտ կրեդիտներ:

7) պահպանել Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի համար սահմանված սահմանափակումներն ու անհամատեղելիության պահանջները:

Հոդված 50. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ կիրառվող խրախուսման միջոցները

1. Երկարամյա ծառայության, ինչպես նաև ծառայողական պարտականությունները եւ առաջադրանքները պատշաճ կատարելու եւ առանձնակի ցուցանիշների համար Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ կարող են կիրառվել խրախուսման հետեւյալ միջոցները՝

1) շնորհակալության հայտարարում.

2) միանվագ դրամական պարգևատրում.

3) հուշանվերով պարգևատրում.

4) լրացուցիչ վճարովի տասնօրյա արձակուրդի տրամադրում:

2. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ, Հաշվեքննիչ պալատի սահմանած կարգով, որպես խրախուսանք կարող է կիրառվել նախկինում նշանակված կարգապահական տույժի հանումը:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-4-րդ կետերով սահմանված խրախուսման միջոցները կիրառում է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը:

4. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված խրախուսման միջոցը կիրառում է կարգապահական տույժ նշանակած պաշտոնատար անձը, իսկ ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ղեկավարի դեպքում՝ Հաշվեքննիչ պալատը:

Հոդված 51. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի կարգապահական պատասխանատվության հիմքերը

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հիմքերն են՝

1) հաշվեքննության էթիկայի կանոնները խախտելը.

2) իր պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը.

3) ներքին կարգապահական կանոնները խախտելը.

4) օրենքով սահմանված սահմանափակումները կամ անհամատեղելիության պահանջները չպահպանելը:

Հոդված 52. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժերը

1. Կարգապահական խախտման ծանրությունից ելնելով՝ Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ կարող են կիրառվել հետեւյալ կարգապահական տույժերը՝

1) զգուշացում.

2) նկատողություն.

3) խիստ նկատողություն.

4) պաշտոնի իջեցում՝ մեկ աստիճանով.

5) պաշտոնից ազատում:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված կարգապահական տույժերը Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ կիրառում է նրան պաշտոնում նշանակելու իրավասություն ունեցող պաշտոնատար անձը, իսկ ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ղեկավարի դեպքում՝ Հաշվեքննիչ պալատը:

Հոդված 53. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու կարգը

1. Կարգապահական տույժը նշանակվում է, եթե վեց ամսից ավելի չի անցել կարգապահական խախտումը հայտնաբերելու օրվանից՝ չհաշված հիվանդության կամ արձակուրդում գտնվելու ժամանակաշրջանը, ընդ որում՝ նշանակվող տույժը պետք է համապատասխանի կատարված խախտման բնույթին:
2. Տույժերը ձեռակերպվում են գրավոր: Կարգապահական յուրաքանչյուր խախտման համար կարող է նշանակվել մեկ կարգապահական տույժ:
3. Կարգապահական տույժի մասին Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողը տեղեկացվում է դրա նշանակումից հետո՝ երկօրյա ժամկետում:
4. Եթե կարգապահական տույժ նշանակվելու օրվանից հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողը նոր կարգապահական տույժի չի ենթարկվել, ապա այն համարվում է մարված: Սույն մասի դրույթները չեն տարածվում սույն օրենքի 52-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-5-րդ կետերով նախատեսված կարգապահական տույժերի վրա:
5. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի նկատմամբ կարգապահական տույժերը կարող են կիրառվել միայն ծառայողական քննության արդյունքների հիման վրա: Ծառայողական քննության նշանակման եւ անցկացման կարգը սահմանում է Հաշվեքննիչ պալատը:
6. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողն իրավունք ունի իր նկատմամբ նշանակված կարգապահական տույժի մասին որոշումն օրենքով սահմանված կարգով բողոքարկելու դատարան:

Հոդված 54. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողին ավելի ցածր պաշտոնի փոխադրելը

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողին չի կարելի ավելի ցածր պաշտոնի փոխադրել, բացառությամբ հետևյալ դեպքերի, երբ՝
- 1) ավելի ցածր պաշտոնի փոխադրելն իրականացվում է Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի դիմումի հիման վրա.
 - 2) ավելի ցածր պաշտոնի փոխադրելն իրականացվում է որպես «պաշտոնի իջեցում» կարգապահական տույժ նշանակելիս.
 - 3) ավելի ցածր պաշտոնի փոխադրելն իրականացվում է հաստիքները կրճատվելիս՝ Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի դիմումի հիման վրա:

Հոդված 55. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի վարձատրությունը

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների վարձատրության հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են սույն օրենքով:

Հոդված 56. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի արձակուրդը

1. Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողներն ունեն ամենամյա նվազագույն 20 աշխատանքային օր եւ ամենամյա լրացուցիչ 4 աշխատանքային օր տեւողություններով վճարովի արձակուրդների իրավունք:

2. Հաշվեքննիչ պալատի անդամներին արձակուրդ տրամադրում է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը:

ԳԼՈՒԽ 7

ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ՓՈԽԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 57. Հաշվեքննիչ պալատի համագործակցությունն այլ մարմինների եւ անձանց հետ

1. Իր նպատակի ապահովման ու լիազորությունների իրականացման ընթացքում Հաշվեքննիչ պալատը համագործակցում է Հայաստանի Հանրապետության պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, ինչպես նաեւ, ըստ անհրաժեշտության, այլ սուբյեկտների հետ:

2. Հաշվեքննիչ պալատի հարցման կամ արտաքին հաստատման դեպքում Հայաստանի Հանրապետության պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ու օրենքով սահմանված կարգով պետական գործառնություն ունեցող իրավաբանական անձինք տրամադրում են Հաշվեքննիչ պալատի կողմից իրականացվող հաշվեքննությանը վերաբերող պահանջված տեղեկատվությունը:

3. Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազությունը սույն օրենքի 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն ստացած նյութերի հիման վրա կայացված որոշումների վերաբերյալ գրավոր տեղեկացնում է Հաշվեքննիչ պալատին: Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազությունը ուսումնասիրում է Հաշվեքննիչ պալատի կողմից հրապարակված եզրակացությունները, ընթացիկ եզրակացությունները եւ հաշվեքննության հաշվետվությունները եւ դրանցում առերեսությո հանցագործության հատկանիշներ հայտնաբերելու դեպքում համագործակցում է Հաշվեքննիչ պալատի հետ:

Հոդված 58. Միջազգային համագործակցությունն ու ստանդարտները

1. Հաշվեքննիչ պալատը հաշվեքննությանն առնչվող մեթոդաբանությունների ու ուղեցույցների մշակմանը եւ հաշվեքննությունների իրականացմանը վերաբերող հարցերում համագործակցում է այլ երկրների բարձրագույն հաշվեքննիչ մարմինների եւ դրանց միջազգային ու տարածաշրջանային կազմակերպությունների հետ:

2. Հաշվեքննիչ պալատը հաշվեքննություններին առնչվող մեթոդաբանություններ եւ ուղեցույցներ մշակելիս հիմք է ընդունում Բարձրագույն հաշվեքննիչ մարմինների միջազգային կազմակերպության (INTOSAI) սկզբունքները, ստանդարտներն ու ուղեցույցները:

3. Հաշվեքննիչ պալատը բարձրագույն հաշվեքննիչ մարմինների եւ դրանց միջազգային ու տարածաշրջանային կազմակերպությունների հետ կարող է իր իրավասության շրջանակներում կնքել միջազգային պայմանագիր չհանդիսացող համագործակցության պայմանագրեր, համաձայնագրեր, հուշագրեր եւ այլ փաստաթղթեր՝ այդ մասին նախապես ծանուցելով Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի բնագավառում լիազորված մարմին: Սույն մասով նախատեսված փաստաթղթերը ստորագրում է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահը կամ նրա կողմից լիազորված այլ անձը:

4. Հաշվեքննիչ պալատը Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված լիազորությունների շրջանակներում եւ կարգով ինքնուրույն կամ այլ բարձրագույն

հաշվեքննիչ մարմինների հետ համատեղ իրականացնում է այդ պայմանագրերով ստանձնված պարտավորություններ:

ԳԼՈՒԽ 8

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ ԵՎ ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 59. Օրենքի ուժի մեջ մտնելը

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-5-րդ մասերով սահմանված դեպքերի:
2. Սույն օրենքով սահմանված Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությանը վերաբերող կարգավորումները, ինչպես նաև սույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 1-ին մասը, ուժի մեջ են մտնում սույն օրենքի պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից 6 ամիս անց, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ եւ 4-րդ մասերով նախատեսված դեպքերի: Մինչեւ սույն մասում նշված վեցամսյա ժամկետի լրանալը, Հաշվեքննիչ պալատում շարունակում է իրականացվել քաղաքացիական ծառայություն՝ մինչեւ սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը գործող «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» օրենքի կարգավորումներին համապատասխան:
3. Հաշվեքննիչ պալատի պաշտոնավարող ծառայողներին վերաբերող աուդիտորի որակավորման վերաբերյալ դրույթներն ուժի մեջ են մտնում 2028 թվականի հունվարի 1-ից:
4. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության առաջատար պաշտոններ զբաղեցնող անձանց համար սահմանված որակավորման քննությունների պահանջն ուժի մեջ է մտնում 2027 թվականի հունվարի 1-ից, իսկ կրտսեր պաշտոններ զբաղեցնող անձանց համար՝ 2026 թվականի հունվարի 1-ից:
5. Սույն հոդվածի 3-րդ եւ 4-րդ մասերով սահմանված դրույթները չեն տարածվում Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությանը վերաբերող կարգավորումներն ուժի մեջ մտնելու պահին Հաշվեքննիչ պալատում չպաշտոնավարող անձանց վրա:
6. Սույն օրենքի 36-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դրույթներն ուժի մեջ են մտնում սույն օրենքի պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից 24 ամիս անց:

Հոդված 60. Հաշվեքննիչ պալատի հիմնական մասնագիտական կառուցվածքային ստորաբաժանումների ծառայողների իրավական վիճակի առանձնահատկությունները

1. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությանը վերաբերող կարգավորումներն ուժի մեջ մտնելու պահին, Հաշվեքննիչ պալատի հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանումների այն քաղաքացիական ծառայողները, որոնք բավարարում են սույն հոդվածի 11-րդ մասով սահմանված որակավորման քննության պահանջին կամ ունեն աուդիտորի որակավորում, առանց մրցույթի շարունակում են պաշտոնավարել որպես Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողներ՝ սույն հոդվածի 2-րդ եւ 3-րդ մասերով սահմանված համարժեք պաշտոններում: Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությանը վերաբերող կարգավորումներն ուժի մեջ մտնելու պահից դադարում (դադարեցվում) է Հաշվեքննիչ պալատի հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանումների՝ աուդիտորի որակավորում չունեցող այն քաղաքացիական ծառայողների պաշտոնավարումը, որոնք չեն բավարարում սույն հոդվածի 11-րդ մասով սահմանված որակավորման քննության պահանջին:
2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով, հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանումներում (բացառությամբ մինչեւ սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը մասնագիտացված հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման) քաղաքացիական ծառայության պաշտոններին համարժեք Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոններն են՝

1) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման վարչության պետի պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման ավագ կառավարիչի պաշտոնին.

2) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման վարչության պետի տեղակալի պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման կառավարիչի պաշտոնին.

3) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման գլխավոր մասնագետի պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման 3-րդ դասի ավագ հաշվեքննողի պաշտոնին.

4) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման առաջատար մասնագետի պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման 1-ին դասի կրտսեր հաշվեքննողի պաշտոնին.

5) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման մասնագետի պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման 3-րդ դասի կրտսեր հաշվեքննողի պաշտոնին:

3. Մինչև սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը մասնագիտացված հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման դեպքում քաղաքացիական ծառայության պաշտոններին համարժեք Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոններն են՝

1) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման վարչության պետի (քաղաքացիական ծառայողի) պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման վարչության պետի (Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի) պաշտոնին.

2) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման վարչության պետի տեղակալի (քաղաքացիական ծառայողի) պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման վարչության պետի տեղակալի (Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողի) պաշտոնին.

3) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման գլխավոր մասնագետի պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման 3-րդ դասի ավագ հաշվեքննողի պաշտոնին.

4) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման առաջատար մասնագետի պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման 1-ին դասի կրտսեր հաշվեքննողի պաշտոնին.

5) հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման մասնագետի պաշտոնը՝ հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման 3-րդ դասի կրտսեր հաշվեքննողի պաշտոնին:

4. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությանը վերաբերող կարգավորումներն ուժի մեջ մտնելու պահին հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանումների գործունեությունը դադարում է, բացառությամբ մինչև սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը մասնագիտացված հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման:

5. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված՝ համարժեք պաշտոններում պաշտոնավարման շարունակությունը տեղի է ունենում նոր ձեւավորված՝ սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո մասնագիտացված հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանումում: Մինչև

սույն մասում նշված ստորաբաժանման վարչության պետի եւ վարչության պետի տեղակալի պաշտոնների՝ մրցութային կարգով համալրումը, վարչության պետի եւ վարչության պետի տեղակալի պարտականությունները կատարում են Հաշվեքննիչ պալատում ղեկավար պաշտոններում պաշտոնավարման ավելի երկար ստաժ ունեցող ավագ կառավարիչն ու կառավարիչը, համապատասխանաբար:

6. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությանը վերաբերող կարգավորումներն ուժի մեջ մտնելու պահին Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության պաշտոններում պաշտոնավարումը շարունակող Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների հետ վերջնահաշվարկ չի կատարվում, ինչպես նաեւ պահպանվում են նրանց ամենամյա արձակուրդի չօգտագործված օրերը:

7. Սույն օրենքի 59-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված ժամկետից հետո՝ տվյալ պաշտոնի համար սահմանված աուդիտորի որակավորման պահանջին չհամապատասխանելու եւ սույն օրենքի 59-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված ժամկետներից հետո՝ տվյալ պաշտոնի համար սահմանված որակավորման քննությունների պահանջներին չհամապատասխանելու կամ Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությանը վերաբերող կարգավորումներն ուժի մեջ մտնելուց հետո յուրաքանչյուր հաջորդ 18 ամսվա ընթացքում աուդիտորի որակավորման՝ տվյալ պաշտոնի համար սահմանված եւ դեռեւս չհանձնած քննություններից առնվազն 2 քննության անցողիկ շեմը չհաղթահարելու դեպքում, Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների պաշտոնավարումը դադարում (դադարեցվում) է:

8. Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությանը վերաբերող կարգավորումներն ուժի մեջ մտնելուց հետո հաշվեքննության գործընթացին առնչվող գործառույթ իրականացնող ստորաբաժանումների ծառայողների համար Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված պայմաններին բավարարող քաղաքացիական ծառայողները, առանց մրցույթի, վերանշանակվում են որպես Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողներ՝ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված համարժեք պաշտոններում:

9. Հաշվեքննիչ պալատում աշխատանքային ստաժի ժամանակահատվածն ընդգրկում է նաեւ մինչեւ սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը Հայաստանի Հանրապետության Հաշվեքննիչ պալատում եւ Վերահսկիչ պալատում աշխատելու ժամանակահատվածը:

10. Մինչեւ սույն օրենքով սահմանված աուդիտորի որակավորման եւ աուդիտորի որակավորման քննությունների, իսկ սույն հոդվածի 8-րդ մասով նախատեսված դեպքում՝ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից սահմանված պահանջներին բավարարելը, Հաշվեքննիչ պալատի ծառայողների հիմնական աշխատավարձը շարունակում է հաշվարկվել մինչեւ սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը գործող կարգավորումներին համապատասխան:

11. Սույն հոդվածի 1-ին մասի իմաստով, որակավորման քննության պահանջ է համարվում «Աուդիտորական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված որակավորման քննությունների ծրագրով սահմանված առաջին առարկայի («Ֆինանսական հաշվառման հիմունքներ») կամ դրան համարժեք համարվող՝ Մեծ Բրիտանիայի եւ Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ Թագավորության Որակավորված երդվյալ հաշվապահների ասոցացիայի (ACCA) քննության («Ֆինանսական հաշվառում»)՝ անցողիկ միավորով հանձնումը:

Հոդված 61. Գործառույթների իրականացման առանձնահատկությունները

1. Հաշվեքննիչ պալատի 2023 եւ 2024 թվականների գործունեության ծրագրերով նախատեսված հաշվեքննությունների արդյունքում կազմված ընթացիկ եզրակացությունների, 2023 եւ 2024 թվականների պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ եզրակացությունների, ինչպես նաեւ մինչեւ սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը ներգրավված փորձագետների ու մասնագետների նկատմամբ կիրառվում են մինչեւ սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը գործող կարգավորումները:

2. Սույն օրենքով սահմանված՝ Հաշվեքննիչ պալատի աուդիտի, էթիկայի, որակի հսկողության եւ գործադիր կոմիտեներին վերաբերող կարգավորումները, 11-րդ հոդվածի 3-րդ եւ 4-րդ մասերը, 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետն ուժի մեջ են մտնում 2025 թվականի հունվարի 1-ից՝ տարածվելով Հաշվեքննիչ պալատի 2025 թվականի եւ հաջորդող տարիների գործունեության ծրագրերի կատարման վրա: Հաշվեքննիչ պալատի 2023 եւ 2024 թվականների գործունեության ծրագրերով նախատեսված հաշվեքննությունների խմբերի համակարգումները շարունակում են իրականացվել հաշվեքննության առաջադրանքներում նշված Հաշվեքննիչ պալատի անդամների կողմից:

Հոդված 62. Սույն օրենքից բխող իրավական ակտերն ընդունելը

1. Սույն օրենքից բխող իրավական ակտերն ընդունել սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ տասնութ ամսվա ընթացքում:

2. Մինչեւ սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելն ընդունված Հաշվեքննիչ պալատի որոշումները համապատասխանեցնել սույն օրենքին՝ սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ տասնութ ամսվա ընթացքում:

Հոդված 63. Իրավահաջորդությունը

1. Հաշվեքննիչ պալատը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության վերահսկիչ պալատի իրավահաջորդը:»:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726-27.11.2023-ՖՎ-011/0

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

«ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

[Կարդալ այստեղ](#)

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726՝-27.11.2023-ՖՎ-011/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

«ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Հանրային ծառայության մասին» 2018 թվականի մարտի 23-ի ՀՕ-206-Ն օրենքի 3-րդ հոդվածի 3-րդ մասը «դիվանագիտական ծառայությունը,» բառերից հետո լրացնել «Հաշվեքննիչ պալատում ծառայությունը,» բառերով:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726-27.11.2023-ՖՎ-011/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

**«ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԽԱՏՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ» ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հոդված 1. 1985 թվականի դեկտեմբերի 6-ի Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգիրքը (այսուհետ՝ Օրենսգիրք) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 182.3-րդ հոդվածով.

«**Հոդված 182.3.** Հաշվեքննիչ պալատի կամ հաշվեքննողի գործունեությանը խոչընդոտելը

1. Հաշվեքննության շրջանակում Հաշվեքննիչ պալատին կամ հաշվեքննողին էլեկտրոնային շտեմարաններին հասանելիություն չապահովելը, պահանջվող նյութերը, փաստաթղթերը, տեղեկությունները, պարզաբանումները, ինչպես նաև հետհսկողության ընթացքում միջոցառումների պլանը եւ դրա կատարման ընթացքի վերաբերյալ պահանջված տեղեկությունները Հաշվեքննիչ պալատի մասին օրենքով սահմանված ժամկետներում եւ կարգով չտրամադրելը կամ ոչ լիարժեք տրամադրելը կամ աշխատելու համար բավարար պայմաններով ապահովված աշխատանքային տարածք հաշվեքննողներին չհատկացնելը կամ հաշվեքննության ընթացակարգերի կատարմանը խոչընդոտելը՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երկուհարյուրհիսունապատիկի չափով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը՝ վարչական տույժ նշանակելու օրվանից հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում կրկին կատարելը՝

առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հինգհարյուրապատիկի չափով:

Հոդված 2. Օրենսգրքի 223-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 5.2-րդ կետով.

«5.2) սույն օրենսգրքի 182.3-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքում՝ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի հայցադիմումով.»::

Հոդված 3. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726³-27.11.2023-ՖՎ-011/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

«ՆԵՐՔԻՆ ԱՌԻԴԻՏԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Ներքին աուդիտի մասին» 2010 թվականի դեկտեմբերի 22-ի ՀՕ-17-Ն օրենքի 14-րդ հոդվածի 1-ին մասում «բանկի» բառից հետո լրացնել «եւ Հաշվեքննիչ պալատի» բառերով:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726⁵-27.11.2023-ՖՎ-011/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1996 թվականի հունիսի 30-ի ՀՕ-69 օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի երկրորդ նախադասությունը հանել:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726⁴-27.11.2023-ՖՎ-011/0

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

«ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Բանկային գաղտնիքի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1996 թվականի հոկտեմբերի 7-ի ՀՕ-80 օրենքը լրացնել հետեւյալ բովանդակությամբ 13.5-րդ հոդվածով.

«Հոդված 13.5. Բանկային գաղտնիքի տրամադրումը Հաշվեքննիչ պալատին

1. «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» օրենքով սահմանված դեպքերում վարկային տեղեկատվության կամ բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունների տրամադրումը Հաշվեքննիչ պալատին բանկային գաղտնիքի հրապարակում չի համարվում:»:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726⁷-27.11.2023-ՖՎ-011/0

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

«ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ
ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Բնակչության բժշկական օգնության եւ սպասարկման մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1996 թվականի մարտի 4-ի ՀՕ-42 օրենքի 11-րդ հոդվածի 5-րդ մասը լրացնել հետեւյալ բովանդակությամբ 13-րդ կետով՝

«13) Հաշվեքննիչ պալատին՝ հաշվեքննություն (ստուգում) իրականացնելիս:»:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726⁸-27.11.2023-ՖՎ-011/0

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

«ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԵՎ ԱՌԴԴՑՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ
ԵՎ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Հաշվապահական հաշվառման եւ աուդիտորական գործունեության կարգավորման եւ հանրային վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի դեկտեմբերի 4-ի ՀՕ-284-Ն օրենքի 28-րդ հոդվածը լրացնել հետեւյալ բովանդակությամբ 4-րդ մասով՝

«4. Սույն օրենքով նախատեսված արտաքին գնահատման պահանջը կիրառելի չէ Հաշվեքննիչ պալատի, Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի, Հաշվեքննիչ պալատի անդամների եւ հաշվեքննողների նկատմամբ:»:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Պ-726⁰-27.11.2023-ՖՎ-011/0

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

«ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆՁԱՆՑ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ, ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Պաշտոնատար անձանց գործունեության ապահովման, սպասարկման եւ սոցիալական երաշխիքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2014 թվականի փետրվարի 4-ի ՀՕ-1-Ն օրենքի 9-րդ հոդվածը լրացնել հետեւյալ բովանդակությամբ 17-րդ կետով՝

«17. Սույն օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով նախատեսված երաշխիքը պաշտոնաթող Ազգային ժողովի վերահսկիչ պալատի եւ Վերահսկիչ պալատի նախագահների նկատմամբ կիրառվում է՝ օգտագործելով 2022 թվականի դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ «Պետական պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վարձատրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հավելված N 1-ով Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի համար նախատեսված գործակիցը:»:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՆԱԽԱԳԻԾ

Պ-726⁰-27.11.2023-ՖՎ-011/0

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

«ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Քաղաքացիական ծառայության մասին» 2018 թվականի մարտի 23-ի ՀՕ-205-Ն օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 5-րդ հոդվածի(ը)՝

1) 5-րդ մասը «քարտուղարը» բառից հետո լրացնել «(բացառությամբ Հաշվեքննիչ պալատի գլխավոր քարտուղարի)» բառերով,

2) 6-րդ մասը «անձնագիրը» բառից հետո լրացնել «բացառությամբ Հաշվեքննիչ պալատի կողմից հաստատվող պաշտոնի անձնագրերի:» բառերով,

3) լրացնել հետեւյալ բովանդակությամբ 6.1-րդ մասով.

«6.1. Հաշվեքննիչ պալատի գլխավոր քարտուղարը Հաշվեքննիչ պալատի քաղաքացիական ծառայության պաշտոնների անվանացանկը եւ պաշտոնների անձնագրերը քաղաքացիական ծառայության գրասենյակ ներկայացնում է Հաշվեքննիչ պալատի կողմից հաստատվելուց հետո՝ ի գիտություն:»:

Հոդված 2. Օրենքի 7-րդ հոդվածի 4-րդ մասը «համաձայնությամբ» եւ «հետո» բառերից հետո լրացնել «(բացառությամբ Հաշվեքննիչ պալատի)» բառերով:

Հոդված 3. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

«ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ, «ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ ԶԲԱՂԵՑՆՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԽԱՆՏՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ» ՕՐԵՆՍՊՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՆԵՐՔԻՆ ԱՌԻԴԻՏԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆՁԱՆՑ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ, ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ ԵՒ ՊԵՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ ԶԲԱՂԵՑՆՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՒ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», «ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ԵՎ ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ», ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾԵՐԻ ՓԱԹԵԹԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Իրավական ակտի ընդունման անհրաժեշտությունը.

«Հաշվեքննիչ պալատի մասին» եւ հարակից օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին օրենքների նախագծերի (այսուհետ՝ Նախագիծ) ընդունումը բխում է ՀՀ կառավարության 2019 թվականի նոյեմբերի 28-ի «Պետական ֆինանսների կառավարման համակարգի 2019-2023 թվականների բարեփոխումների ռազմավարությունը եւ պետական ֆինանսների կառավարման համակարգի բարեփոխումների 2019-2023 թվականների գործողությունների ծրագիրը հաստատելու մասին» թիվ 1716-Լ որոշման հավելված 2-ի 26-րդ բաղադրիչից, Հայաստանի Հանրապետության եւ Եվրոպական միության միջեւ «Համապարփակ եւ ընդլայնված գործընկերության համաձայնագրի» 24-րդ հոդվածի «դ» կետից, Հաշվեքննիչ պալատի 2020 թվականի օգոստոսի 7-ի «Հայաստանի Հանրապետության հաշվեքննիչ պալատի 2020-2023 թվականների ռազմավարական զարգացման ծրագիրը եւ դրա իրականացման միջոցառումների պլանը հաստատելու մասին» թիվ 150-Լ որոշման հավելված 1-ի 1.1.2 կետից, Հաշվեքննիչ պալատի 2022 թվականի սեպտեմբերի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետության արտաքին պետական հաշվեքննության ոլորտի իրավական բարելավումների հայեցակարգը հաստատելու մասին» թիվ 187-Լ որոշմամբ հաստատված հայեցակարգից, 2011 թվականի դեկտեմբերի 22-ին ՄԱԿ-ի 66-րդ Գլխավոր վեհաժողովի ընդունած «Բարձրագույն հաշվեքննիչ մարմինների ուժեղացման միջոցով պետական կառավարման արդյունավետության, օգտավետության, հաշվետվողականության եւ թափանցիկության բարձրացման վերաբերյալ» թիվ A/66/209 որոշումից: Նախագիծը մշակելիս հաշվի են առնվել Եվրոպական միության եւ Տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման կազմակերպության (ԵՄ/ՏՀԶԿ) համատեղ ՍԻԳՄԱ ծրագրի աջակցությամբ մշակված՝ «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի բարելավումների վերաբերյալ առաջարկությունների փաթեթը, ինչպես նաեւ ԱՄՆ Կառավարության հաշվետվողականության գրասենյակի (US GAO) կողմից օրենքի վերաբերյալ ներկայացված առաջարկությունները:

Ընթացիկ իրավիճակը եւ խնդիրները.

«Հաշվեքննիչ պալատի մասին» օրենքի գործողության ուժի մեջ մտնելով 2018 թվականին Հայաստանի Հանրապետությունում մեկնարկեց արտաքին պետական հաշվեքննության կամ այլ կերպ ասած՝ հանրային հատվածում աուդիտորական մարմնի գործունեությունը: Օրենքի կիրարկման ընթացքում բավականաչափ տեղեկատվություն է կուտակվել INTOSAI-ի ընդունած միջազգային ստանդարտներից ՀՀ-ում գործող իրավակարգավորումների շեղումների, օրենսդրական բացերի ու ներքին հակասությունների վերաբերյալ, որոնց բարելավումն անհրաժեշտ է արտաքին պետական հաշվեքննության գործառույթի կայացման եւ արդյունավետության հետագա բարձրացման համար:

Հաշվեքննության մանդատ

Հաշվեքննության ոչ համապարփակ մանդատը սահմանափակում է հանրային շահին միտված՝ հանրային ֆինանսների եւ սեփականության ոլորտի վերաբերյալ մասնագիտական եւ անկողմնակալ տեղեկատվության տրամադրման Հաշվեքննիչ պալատի ներուժը: INTOSAI-ի Լիմայի հռչակագրի համաձայն, հանրային ֆինանսներին առնչվող բոլոր գործառնությունները ենթակա են հաշվեքննության՝ անկախ պետական եւ/կամ համայնքային բյուջեներում դրանց արտացոլված լինելու հանգամանքից կամ պետական եւ/կամ համայնքային բյուջեների վրա ազդեցություն ունենալու եղանակից (բաժին 18, կետ 3): Գործող իրավակարգավորումների պայմաններում Հաշվեքննիչ պալատի մանդատի շրջանակներից դուրս են գտնվում՝

- ընդերքօգտագործողների գործունեությունը՝ չնայած ՀՀ Սահմանադրության համաձայն ընդերքը պետության բացառիկ սեփականությունն է (10-րդ հոդված, 2-րդ մաս),
- Կենտրոնական բանկի գործունեությունը՝ չնայած այն Հայաստանի Հանրապետության կողմից հիմնադրված եւ պետական գործառույթներով օժտված իրավաբանական անձ է,
- հանրային սեփականության կոնցեսիոն / հավատարմագրային կառավարիչների գործունեությունը,
- պետական միջոցներ ստացած կազմակերպությունների գործունեությունը, եթե այդ միջոցների տրամադրման իրավապայմանագրային շրջանակը չի նախատեսել հաշվեքննության հնարավորություն: Օրենքի ուժի մտնելուց ի վեր գործնականում նման պայմանագրային դրույթի կամ նորմի ամրագրման դեպք չի արձանագրվել՝ հանգեցնելով հանրային զգալի միջոցների հաշվեքննության անհնարինության:

Բացի այդ, բյուջետային մուտքերի հաշվեքննության բացահայտ մանդատի բացակայությունը, տարակերպ իրավական մեկնաբանությունների պայմաններում, կարող է առաջացնել Սահմանադրության 198-րդ հոդվածի 3-րդ կետի 2-րդ ենթակետով, ինչպես նաեւ 111-րդ կետի 2-րդ կետով նախատեսված՝ պետական բյուջեի կատարման վերաբերյալ ՀՊ եզրակացության ներկայացման անհնարինություն: Բյուջետային մուտքերի հաշվեքննության անհրաժեշտությունն ամրագրված է նաեւ INTOSAI-ի ստանդարտներում: Մասնավորապես, Մեխիկոյի հռչակագրի 3-րդ սկզբունքի համաձայն. «ԲՀՄ-ն պետք է ունենա բավականաչափ լայն մանդատ՝ ներառյալ կառավարությանն ու հանրային հատվածի կազմակերպություններին վճարման ենթակա եկամուտների հավաքագրման հաշվեքննության լիազորությունը»: Լիմայի հռչակագրի 20-րդ բաժին 1-ին կետի համաձայն. «ԲՀՄ-ները պետք է լիազորված լինեն հնարավորինս լայնորեն հաշվեքննության ենթարկել հարկերի հավաքագրման գործընթացը»:

Տեղեկատվության մատչելիություն

Օրենքով սահմանված տարատեսակ գաղտնիքներին եւ անհատական տվյալներին ՀՊ-ի հասանելիության սահմանափակումները կարող են հանգեցնել հաշվեքննությունների կասեցմանը եւ, ֆինանսական հաշվեքննության դեպքում, ընդհուպ մինչեւ հաշվեքննության կարծիքից

հրաժարմանը՝ հարցականի տակ դնելով Սահմանադրությամբ նախատեսված արտաքին պետական հաշվեքննության գործառույթի իրականացման հնարավորությունը:

Լիմայի հոչակագրի 10-րդ բաժնի 1-ին կետի համաձայն. «ԲՀՄ-ները պետք է ունենան հասանելիություն ֆինանսական կառավարմանն հետ կապված բոլոր գրանցումներին ու փաստաթղթերին եւ պետք է լիազորված լինեն բանավոր կամ գրավոր կերպով պահանջել ԲՀՄ-ի կողմից անհրաժեշտ համարվող ցանկացած տեղեկություն»: Մեխիկոյի հոչակագրի 4-րդ՝ «Տեղեկությունների անսահմանափակ հասանելիություն» սկզբունքի համաձայն. «ԲՀՄ-ները պետք է ունենան բավարար լիազորություններ՝ ստանալու ժամանակին, անխափան, ուղիղ եւ անվճար հասանելիություն իրենց օրենսդրական պարտականությունների պատշաճ կատարման համար անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերին եւ տեղեկություններին»:

Հաշվեքննիչ պալատի կառավարում

ՀՊ-ի կառավարման կոլեգիալ մարմինը ներկայումս բաղկացած է 7 անդամից, որոնք բոլորը գործադիր իրավասություններով օժտված ղեկավարներ են եւ բացակայում են անկախ, գործադիր իրավասություններով չօժտված ղեկավարներ (non-executive directors): Արդյունքում, առկա չեն ներինստիտուցիոնալ հակակշիռների ու զսպումների արդյունավետ մեխանիզմներ, որոնք ինքնաշխատ կերպով կնպաստեն որակին միտված հաշվեքննության արդյունքների գեներացմանը:

Մարդկային ռեսուրսների կառավարում

Մարդկային ռեսուրսների կառավարման գործող կարգավորումները չեն պարունակում որեւէ մոտիվացիա՝ որակի համարժեք ստանդարտներին համապատասխանող մասնագետների ներգրավման եւ/կամ աշխատակազմի ներկայացուցիչների որակավորման բարձրացման ու աշխատանքային առաջընթացի ձգտելու համար: Հարկ է նկատել, որ աշխատաշուկայի աուդիտորական միասնական սեգմենտը ներառում է ինչպես մասնավոր, այնպես էլ հանրային հատվածներում աուդիտորական աշխատանքի առաջարկն ու պահանջարկը, տվյալ շուկայում գործում են համանման որակավորմամբ մասնագետներ: Այնուհանդերձ, պաշտոնների դասակարգման, մասնագիտական զարգացման ու առաջընթացի, ինչպես նաեւ աշխատանքի վարձատրության գործող կարգավորումների առումով պետական եւ մասնավոր հատվածում աուդիտորական աշխատանքի միջեւ առկա է էական խզում, որը շուկայական տնտեսակարգի պայմաններում էապես սահմանափակում է ՀՊ-ի՝ որպես ՀՀ բարձրագույն հաշվեքննիչ մարմին կայացման եւ որակյալ աուդիտորական ծառայությունների մատուցման հնարավորությունները:

Անկախություն

ԲՀՄ-ների անկախության վերաբերյալ միջազգայնորեն ընդունված սկզբունքների տեսանկյունից գործող իրավակարգավորումներում խնդրահարույց է կազմակերպչական անկախության սահմանափակումը, որն արտահայտվում է հաշվեքննողների՝ քաղաքացիական ծառայողներ հանդիսանալու հանգամանքով, գործառնական անկախության սահմանափակումները, որոնք արտահայտվում են Հաշվեքննիչ պալատի ներքին ընթացակարգերը ոչ ճկուն օրենսդրական մեխանիզմներով կանոնակարգվածության հանգամանքով:

Առաջարկվող կարգավորման բնույթը.

Վերոնշյալ խնդիրները հասցեագրվել են Նախագծում՝ առաջարկված հետեւյալ իրավական լուծումների միջոցով.

- Հաշվեքննիչ պալատում ծառայության ներդրում՝ որպես պետական ծառայության նոր տեսակ, հաշվեքննության կազմակերպմանը վերաբերող խիստ ընթացակարգային հարցերը ՀՊ ներքին իրավական ակտերով կարգավորելու հնարավորության ընձեռում,

- բյուջետային մուտքերի, ընդերքօգտագործողների, ԿԲ-ի, հանրային սեփականության կոնցեսիոն / հավատարմագրային կառավարիչների, պետական միջոցներ ստացած իրավաբանական անձանց գործունեությունը հաշվեքննելու (ստուգելու) Հաշվեքննիչ պալատի մանդատի ամրագրում,
- օրենքով սահմանված գաղտնիքներին եւ անհատական տվյալներին ՀՊ-ի հասանելիության ապահովում՝ միեւնույն ժամանակ նախատեսելով պատասխանատվություն այդ տեղեկատվության օգտագործման առնչությամբ,
- Հաշվեքննիչ պալատի ներքին աուդիտի, գործադիր կոմիտեի, աուդիտի կոմիտեի, էթիկայի կոմիտեի, որակի հսկողության կոմիտեի ինստիտուցիոնալ կառուցակարգերի ներդրում,
- որակավորված մասնագետներին շուկայականին համահունչ վարձատրության հնարավորության նախատեսում, աուդիտորական բնագավառին բնորոշ պաշտոնների դասակարգման եւ դրանց ներկայացվող որակական պահանջների ներդրում,
- հաշվեքննության հետհսկողության մեխանիզմների ներդրում՝ որպես Հաշվեքննիչ պալատի առաջարկությունները կյանքի կոչելուն եւ քաղաքացիների կյանքում դրական փոփոխությունները խթանելուն միտված գործիքակազմ:

Նախագծով կարգավորվել են նաեւ մի շարք իրավական բացեր (օրինակ՝ հաշվեքննության դադարեցման մեխանիզմների, «խեղաթյուրում», «անհամապատասխանություն» հասկացությունների սահմանումների բացակայություն), շփոթ առաջացնող հասկացություններ (օրինակ՝ ծախսային արդյունավետություն, ընթացիկ եզրակացություն), առկա հասկացությունների, հաշվեքննության կարծիքների եւ այլ սահմանումները համապատասխանեցվել են INTOSAI-ի ստանդարտների պահանջներին, ինչպես նաեւ ներկայացվել են Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը միտված այլ լուծումներ:

Ակնկալվող արդյունքը.

Սույն Նախագծի ընդունմամբ ակնկալվում է բարձրացնել հանրային ֆինանսների եւ սեփականության ոլորտում օրինականության եւ արդյունավետության սկզբունքների վերաբերյալ հանրությանն ու Ազգային ժողովին ներկայացվող տեղեկատվության որակը՝ մասնագիտացված, անկախության երաշխիքներով օժտված եւ անկողմնակալ արտաքին պետական հաշվեքննության մարմնի գործունեության արդյունավետության բարձրացման ճանապարհով: